

Голас Радзімы

№ 47 (1462)
25 лістапада 1976 г.

ГАЗЕТА БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВЯЗЯХ З СУАЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ
(БЕЛАРУСКАЕ ТАВАРЫСТВА «РАДЗІМА»)

Цана 2 кап.
Год выдання 21-ы

Дзевяць вядучых партый у рэпертуары саліста Беларускага опернага тэатра заслужанага артыста рэспублікі Аляксандра РУД-
КОУСКАГА. Нарыс пра яго — на 7-й стар.

Фота Ю. ІВАНОВА.

АМЕРЫКАНЦЫ «АДКРЫВАЮЦЬ» САВЕЦКІ САЮЗ

«Система работает чет-
ко и хорошо»

стар. 4, 6

Пад рубрыкай «Пішуць
землякі» змешчаны
водгукі суаічыннікаў на
Канферэнцыю камуні-
стычных і рабочых парт-
тый Еўропы, што пра-
ходзіла сёлета ў Берлі-
не

стар. 4

ВЫСОКІЯ ПОЛЬСКІЯ ГОСЦІ У БЕЛАРУСІ

«Сардэчныя, брацкія су-
стрэчы»

стар. 5

Праблема, ліквідаваная Кастрычнікам

Васіль ЛУЗГІН,
міністр сацыяльнага забеспячэння БССР

прадэманстраваў рэальныя ўзо-
ры рашэння складаных сацы-
яльных праблем. Адна з такіх
праблем, ліквідаваных Каст-
рычнікам, — стварэнне ў СССР
сапраўды дэмакратычнай сістэ-
мы сацыяльнага страхавання.

Сацыяльнае забеспячэнне —
гэта комплекс дзяржаўных ме-
рапрыемстваў па матэрыяльна-
му забеспячэнню непраца-
здольных грамадзян і іх сем'яў,
што як састаўная частка ўвахо-
дзіць у надзвычай шырокую

праграму сацыяльнай палітыкі
Камуністычнай партыі. За гэтай
кароткай фармулёўкай крыецца
вялікі дзяржаўны клопат
аб лёсе мільёнаў і мільёнаў
людзей — пенсіянераў і пра-
цуючых, старых і маладых.

Яшчэ на заранку нашага ста-
годдзя, ствараючы партыю ка-
муністаў, У. І. Ленін гаварыў,
што яна аддасць усе сілы і
энергію пабудове новага са-
цыялістычнага грамадства, у
якім усё будзе зроблена для
забеспячэння поўнага добра-

[Заканчэнне на 2—3-й стар.]

Наша Савецкая краіна ўсту-
піла ў шасцідзесяты год свай-
го існавання. Гэта знамяналь-
ная дата, і яе будуць святка-
ваць народы ўсяго свету, бо
менавіта Вялікі Кастрычнік па-
казаў масам абяздоленых пра-
цоўных ва ўсіх кутках зямлі
шляхі вызвалення ад ярма ка-
піталістычнай эксплуатацыі,

Праблема, ліквідаваная Кастрычнікам

[Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.]

быту і свабоднага ўсебаковага развіцця ўсіх членаў грамадства.

Неабходныя палітычныя і эканамічныя ўмовы для ажыццяўлення гэтых прынцыпаў, у тым ліку і для ўвядзення сапраўднага сацыяльнага забеспячэння ўсіх працоўных у нашай краіне з'явіліся толькі з перамогай Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі.

Ужо 30 кастрычніка 1917 года, на пяты дзень Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі, было апублікавана павадамленне, у якім рабочы і сялянскі ўрад апавяшчаў пралетарыят Расіі, а таксама гарадскую і сельскую беднату, што ён неадкладна прыступае да выдання дэкрэтаў аб поўным сацыяльным страхаванні.

Для кіраўніцтва справай сацыяльнага забеспячэння быў створаны Народны Камісарыят дзяржаўнай апекі, які 30 красавіка 1918 года быў перайменаваны ў Народны Камісарыят сацыяльнага забеспячэння.

Адным з важнейшых дакументаў першых гадоў Савецкай улады з'явіўся Дэкрэт Савета Народных Камісараў ад 31 кастрычніка 1918 года аб сацыяльным забеспячэнні працоўных. Гэта быў першы заканадаўчы акт, які заклаў асновы прынцыпова новай сістэмы сацыяльнага забеспячэння. Упершыню ў гісторыі чалавецтва для рабочых і сялян устанавіліся дзяржаўныя пенсіі.

У Беларусі для арганізацыі і кіраўніцтва сацыяльным забеспячэннем у 1919 годзе быў створаны Народны Камісарыят сацыяльнага забеспячэння. На яго ўскладалася ажыццяўленне дзяржаўнага сацыяльнага забеспячэння, прыцягненне да гэтай справы шырокіх мас рабочых і сялян. У 1921 годзе, такім чынам, у Беларусі атрымалі пенсіі больш як 276 тысяч чалавек — каля 10 працэнтаў насельніцтва рэспублікі.

У студзені 1928 года ў на-

шай краіне ўпершыню было ўведзена пенсійнае забеспячэнне па старасці незалежна ад стану працаздольнасці. Быў таксама ажыццёўлены пераход ад ураўняльнага забеспячэння да налічэння размераў пенсій у залежнасці ад заробку.

У 1937—1941 гадах быў прыняты шэраг новых важных заканадаўчых актаў аб сацыяльным забеспячэнні. Служачыя прыраўніваліся ў правах на пенсійнае забеспячэнне да рабочых. Былі ўстаноўлены перавагі для работнікаў, занятых на падземных і шкодных работах, уведзена надбавка да пенсій за няспынны стаж, значна павышаны размеры пенсій інвалідам грамадзянскай вайны, чырвонагвардзейцам і партызанам, інвалідам першай сусветнай вайны, павялічаны мінімальныя размеры пенсій рабочым і служачым.

Гэтымі дапаўненнямі сістэма сацыяльнага забеспячэння паводзілася ў адпаведнасць з артыкуламі новай Канстытуцыі СССР, якая абвясціла аб поўнай перамоце сацыялізму ў краіне і сцвярджала роўнасць усіх членаў грамадства, незалежна ад іх сацыяльнага становішча.

14 ліпеня 1956 года пасля ўсенароднага абмеркавання і адобрання Вярхоўным Саветам СССР быў прыняты Закон аб дзяржаўных пенсіях.

Самым важным вынікам дзеяння гэтага Закона з'явілася павышэнне размераў пенсій мільёнам пенсіянераў. Прычым, пенсіі па старасці павялічваліся ў сярэднім больш чым у два разы, а пенсіі па інваліднасці — прыкладна ў паўтара раза. Значна расшырыўся круг асоб, якія карыстаюцца правам на пенсію, былі спрощаны ўмовы яе атрымання.

З прыняццем Закона ўпершыню быў створаны уніфікаваны заканадаўчы акт аб дзяржаўных пенсіях як за кошт сродкаў сацыяльнага страхавання, так і за кошт дзяржаўных асігнаванняў на сацыяльнае забеспячэнне.

ЛУЗГІН Васіль Іванавіч — нарадзіўся 12 лютага 1914 года ў вёсцы Дрымаўшчына Чашніцкага раёна Віцебскай вобласці ў сям'і селяніна. Грамадскую дзейнасць пачаў на камсамольскай рабоце ў Чашніцкім раёне. Потым — службы ў Чырвонай Арміі, пасля зноў займаўся камсамольскай работай. У гады Вялікай Айчыннай вайны — сакратар Віцебскага падпольнага абкома камсамола, член бюро падпольнага абкома КП (б) Беларусі. Адзін з арганізатараў партызанскага руху — на Віцебшчыне. Пасля вайны — сакратар ЦК ЛКСМБ. У 1949 годзе скончыў Вышэйшую партыйную школу пры ЦК ВКП (б). Працуе на адказнай партыйнай рабоце. З 1959 года — намеснік міністра сацыяльнага забеспячэння БССР, а з 1973 — міністр сацыяльнага забеспячэння БССР. Неаднаразова прадстаўляў Беларускаю ССР у Камісіі па сацыяльнаму развіццю ААН. Дэпутат Вярхоўнага Савета Беларускай ССР. Узнагароджаны ордэнамі Бявюга Чырвонага Сцяга, Чырвонай Зоркі, трыма ордэнамі Працоўнага Чырвонага Сцяга, ордэнам «Знак Пашаны», многімі медалямі.

У сувязі са значным павелічэннем размераў пенсій і расшырэннем круга асоб, якія атрымалі права на пенсію, павялічыліся і расходы дзяржавы на выплату пенсій. Ужо к 1958 году ў параўнанні з 1955 годам у цэлым па краіне яны ўзраслі больш чым у два разы.

У нашай рэспубліцы за 20 га-

доў дзеяння Закона расходы гэтыя ўзраслі больш чым у 11 разоў! Летась яны складалі 775 мільянаў рублёў. Цяпер пенсіі і дапамогі ў нас атрымліваюць адзін мільён семсот шэсцьдзесят тры тысячы чалавек, што ў чатыры разы больш, чым у 1955 годзе.

З часу ўвядзення Закона 1956 года сфера яго дзеяння пастаянна расшыралася, удасканаліліся ўмовы пенсійнага забеспячэння працоўных і павышаліся размеры пенсій. Так, 15 ліпеня 1964 года быў прыняты Закон аб пенсіях і дапамогах членам калгасаў. У аснову яго пакладзены вядучыя палажэнні Закона аб дзяржаўных пенсіях. З прыняццем гэтага Закона ў краіне было завершана стварэнне адзінай сістэмы пенсійнага забеспячэння ўсіх працоўных, усіх катэгорый насельніцтва.

Дасягненні Краіны Саветаў у гэтай галіне сапраўды велізарныя. Такой усеабдымнай і развітай сістэмы сацыяльнага забеспячэння, як у СССР, няма ні ў адной капіталістычнай краіне.

Вядома, што і зараз у большасці капіталістычных краін праблема матэрыяльнага забеспячэння працаздольных і старых застаецца балюча вострай. Нават там, дзе існуюць асобныя віды сацыяльнага страхавання, выдаткі на іх пакрываюць самі працоўныя, аддаючы ўсё жыццё частку заробленых грошай у пенсійны фонд.

У СССР рабочыя і сяляне не плацяць пенсійнага падатку. Налічэнне пенсій і іншых відаў выплат і дапамог ажыццяўляецца ў абавязковым парадку і цалкам за кошт дзяржавы.

Пенсійнае забеспячэнне ў Савецкім Саюзе характарызуецца прастатой і даступнасцю ўмоў назначэння пенсій, высокімі размерамі пенсій у адносінах да заробку. Тэрмін выхаду на пенсію таксама самы карот-

кі ў свеце — для мужчын 60 гадоў, для жанчын — 55. Прадугледжаны шэраг выпадкаў датэрміновага налічэння пенсій.

Савецкая сістэма пенсійнага забеспячэння прадугледжвае дапамогу грамадзянам у своечасовым ажыццяўленні свайго права на атрыманне пенсій. Афармленне ўсіх неабходных дакументаў для назначэння пенсій ўскладзена на адміністрацыю і прафсаюзную арганізацыю па месцу работы.

Динамічнае развіццё савецкай эканомікі ў гады мінулай пяцігодкі дазволіла правесці далейшае ўдасканаленне сістэмы сацыяльнага забеспячэння насельніцтва.

У 1971—1975 гадах былі павышаны мінімальныя размеры пенсій па старасці рабочым і служачым, павялічаны мінімальныя размеры пенсій калгаснікам, а таксама распаўсюджаны на іх парадак налічэння пенсій, устанавлены для рабочых і служачых. Павялічаны размеры пенсій сем'ям ваеннаслужачых, якія страцілі кармільца, а таксама інвалідам вайны і працы, уведзены дапамогі на дзяцей, у якіх сукупны даход у разліку на аднаго члена сям'і не перавышае 50 рублёў у месяц, сталі назначацца пенсіі састарэлым і працаздольным бацькам, дзеці якіх загінулі на фронце, незалежна ад таго, знаходзіліся бацькі на іх утрыманні ці не.

Задавальненне запатрабаваных інвалідаў Айчыннай вайны і сем'яў загінуўшых ваеннаслужачых і партызан з'яўляецца прадметам асаблівай увагі арганізацыі сацыяльнага забеспячэння. Інвалідам вайны дзяржавай прадастаўлена права бясплатнага праезду ў гарадскім пасажырскім транспарце і аўтобусах агульнага карыстання ў сельскай мясцовасці, ім з 1 кастрычніка па 15 мая штогод прадастаўляецца 50-працэнтная сідка на праезд па чыгунцы, у аўтобусах міжнародніх маршрутаў, на самалётах і суднах

ПАДЗЕІ ● ЛЮДЗІ ● ФАКТЫ

ЗАЦВЕРДЖАНЫ ПЛАНЫ І БЮДЖЭТЫ

18—19 лістапада ў Мінску адбылася чацвёртая сесія Вярхоўнага Савета Беларускай ССР дзевятага склікання. На сесіі Вярхоўнага Савета Беларускай ССР разгледжаны пытанні:

аб Дзяржаўным пяцігадовым плане развіцця народнай гаспадаркі Беларускай ССР на 1976—1980 гады;

аб Дзяржаўным плане развіцця народнай гаспадаркі Беларускай ССР на 1977 год;

аб Дзяржаўным бюджэце Беларускай ССР на 1977 год і аб выкананні Дзяржаўнага бюджэту Беларускай ССР за 1975 год;

аб зацвярджэнні Указаў Прэзідыума Вярхоўнага Савета Беларускай ССР;

аб утварэнні Пастаяннай камісіі па пытаннях працы і быту жанчын, аховы мацярынства і дзяцінства Вярхоўнага Савета Беларускай ССР.

З АРІЕНТАЦЫЯЙ НА МОЛАДЗЬ

На заводзе «Гомсельмаш» распрацаваны і ажыццяўляецца план сацыяльнага развіцця калектыву. Пытанні задавальнення культурна-бытавых запатрабаванняў рабочых і служачых вырашаюцца побач з тэхнічным пераўзбраеннем завода. Жылы фонд прадпрыемства за гады дзевятай пяцігодкі ў параўнанні з восьмай вырас у тры разы. Сёлета намячаецца здаць яшчэ 20 тысяч квадратных метраў жылля. Поўнасцю выраша-

ПАДЗЕІ ● ЛЮДЗІ ● ФАКТЫ

на жыллёвая праблема для маласямейных.

Молодзь складае больш як 60 працэнтаў ад агульнага ліку працуючых на заводзе. На задавальненне яе патрэб разлічаны многія пункты плана.

ПЕРШЫ ДЗЕВЯЦІПАВЯРХОВЫ

На вуліцы імя Навумава ў Рэчыцы заканчаецца ўзвядзенне першага дзевяціпавярховага і самага вялікага ў горадзе 357-кватэрнага буйнапанельнага жыллага дома. Яго карысная плошча — звыш 19 тысяч квадратных метраў. Гэта амаль адпавядае сярэднегадавому аб'ёму жыллёвага будаўніцтва, якое ажыццяўлялася ў горадзе 5—6 гадоў назад.

Добраўпарадкаваныя кватэры палепшанай планіроўкі атрымаюць у гэтым доме рабочыя і служачыя вытворчага аб'яднання «Рэчыцдрэў», метызнага завода і шэрагу іншых прадпрыемстваў і арганізацый індустрыяльнай Рэчыцы.

НАДЗЕЙНЫ ПАМОЧНІК УРАЧА

Вучоныя Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта імя У. І. Леніна ў садружнасці з медыкамі распрацавалі цікавы прыбор, які можна назваць «электронным урачом».

Раней на медыцынскі агляд лакаматыўных брыгад перад рэйсам трацілася даволі шмат часу. «Электронны ўрач» праводзіць абследаванне за лічаныя хвіліны: вызначае частату пульсу, артыяльны ціск і тэмперату-

Бульбаўборачныя машыны вырабляюць на Лідскім заводзе сельскагаспадарчага машынабудавання. Нядаўна ў серыйную вытворчасць запушчаны камбайны для ўборкі капусты. НА ЗДЫМКУ: начальнік кантрольна-выпрабавальнай станцыі завода Іван САЗАНОВЕЦ. Фота В. ЯНЦЭВІЧА.

ру, рэгіструе вынікі на стужцы і адначасова на светлавым табло.

Гэты прыбор — адна з многіх навінак, якія паступаюць цяпер у медыцынскія ўстановы рэспублікі.

ЛІСТАПАДАУСКІЯ НАВАСЕЛЛІ

Больш як дзвесце сем'яў Гродна атрымалі ў пачатку лістапада ключы ад новых кватэр. У добраўпа-

радкаваных дамах перасяляюцца рабочыя абутковай фабрыкі «Нёман», вытворчага аб'яднання «Азот» імя Прытыцкага, працаўнікі іншых прадпрыемстваў і арганізацый. Яны паселіся ў кватэрах з палепшанай планіроўкай пакояў, вялікімі прыраўненымі і кухнямі, зручнымі лоджыямі.

Будаўніцтва дамоў новай серыі ўпершыню асвоена сёлета.

БЕЛАРУСКІ ЛЁН

Па просьбе журналіста

Аркадзя Бржазоўскага міні-

стра лёгкай прамысловасці

Беларускай ССР Марыя КО-

НАНАВА расказвае аб вы-

творчасці льянных тканін у

рэспубліцы.

Калі людзі, упершыню наведваюць Беларусь, пытаюцца, што павесці дахаты ў памяць аб нашай рэспубліцы, я звычайна раю зазірнуць у фірменны магазін «Лянок». Тут можна набыць сувенір, выраблены са славагата беларускага лёну.

Лён, які часта называюць «паўночным шоўкам», даўно заваяваў рэпутацыю ідэальнага тэкстыльнага матэрыялу. Ён трывалы, добра прапускае паветра і ўбірае вільгаць, лёгка падаецца адбельванню і фарбаванню. Шырокі дыяпазон выкарыстання льянога валакна: ад брызенту да вельмі тонкага батысту, ад будаўнічых пліт да паперы.

Ужо сёння кожны пяты метр тканіны, выпускаемай у Беларусі, вырабляецца з лёну. За гады дзевятай пяцігодкі намячаецца значна павялічыць выпуск гэтай прадукцыі, рэзка павысіць яе якасць, расшырыць асартымент вырабаў. У галі-

ПАДЗЕІ ● ЛЮДЗІ ● ФАКТЫ

марскога і рачнога флоту. Інвалідам Айчыннай вайны першай і другой групы, членам сем'яў, якія жывуць разам з імі, а таксама сем'ям, якія атрымліваюць пенсіі з выпадку страты кармільца за загінуўшага ваеннаслужачага, прадастаўлена 50-працэнтная скідка пры аплаце за кватэру і камунальныя паслугі.

Па рэцэптах урачоў інвалідам вайны выдаюцца бясплатна ляркарствы, а таксама пратэзна-артапедычныя вырабы. Дарэчы, пратэзна-артапедычныя прадпрыемствы або іх філіялы ёсць ва ўсіх абласцях рэспублікі. Яны аснашчаны неабходным тэхналагічным і медыцынскім абсталяваннем і поўнацю, у асноўным бясплатна, забяспечваюць маючых патрэбу пратэзна-артапедычнымі вырабамі.

Інваліды Айчыннай вайны, якія адчуваюць цяжкасці пры ходзе, бясплатна забяспечваюцца аўтамабілямі з ручным кіраваннем або мотакаляскамі. Зараз у Беларусі такім транспартам карыстаецца бясплатна больш як 13 тысяч інвалідаў. Ім штогод выдаецца бясплатна больш як 6 тысяч пучэвак у санаторыі. Гэта далёка не поўны пералік ільгот інвалідам Айчыннай вайны.

Надзвычай важнае месца ў дзейнасці савецкіх органаў сацыяльнага забеспячэння займае клопат аб адзіноках састарэлых. У рэспубліцы цяпер ёсць 79 дамоў-інтэрнатаў, у якіх на поўным дзяржаўным забеспячэнні знаходзіцца каля 17 тысяч састарэлых і інвалідаў. Старыя забяспечаны тут медыцынскім доглядам, добрым харчаваннем, ім створаны ўмовы для адпачынку, даецца магчымасць працаваць. Расходы на ўтрыманне дамоў-інтэрнатаў толькі ў 1975 годзе склалі па нашаму міністэрству 16 мільёнаў рублёў супраць 13 мільёнаў рублёў у 1970 годзе.

Чуйна ставіцца Савецкая ўлада і да тых, хто стаў інвалідам у выніку страты зроку, слыху і мовы. Гэтым людзям даецца магчымасць удзельнічаць у грамадска карыснай працы. Вялікую работу ў галіне працоўнага і бытавога ўладкавання праводзяць рэспубліканскія та-

варыствы сляпых і глухіх. Таварыствы ў Беларусі маюць 25 вучэбна-вытворчых прадпрыемстваў, аснашчаных спецыяльным абсталяваннем і прыстасаваннямі, на якіх працуюць 7 тысяч інвалідаў. Усе прадпрыемствы маюць добра абсталяваныя інтэрнаты, жылыя дамы, клубы, бібліятэкі, памяшканні для культурна-масавых і спартыўных мерапрыемстваў...

Новым яркім праўленнем клопату партыі аб дабрабыце Савецкага народа з'яўляецца грандыёзная праграма павышэння ўзроўню яго жыцця, намечаная XXV з'ездам КПСС на дзесятую пяцігодку. Сацыяльная праграма партыі на 1976—1980 гады прадугледжвае далейшае паляпшэнне ўмоў працы, значны рост даходаў насельніцтва пры ўдасканалванні механізма іх размеркавання, павелічэнне выпуску тавараў масавага попыту і паляпшэнне іх якасці, развіццё гандлю і сферы паслуг. Павялічваюцца асігнаванні на выхаванне падрастаючага пакалення, дапамогу мнагадзетным сем'ям.

Далейшае развіццё ў дзесятай пяцігодцы атрымае сацыяльнае забеспячэнне. Мерапрыемстваў намечана шмат. Прадугледжваецца павысіць мінімальныя размеркі пенсій па старасці рабочым, служачым і калгаснікам. Будучы ўстаноўлены пенсіі для былых членаў калгасаў, якія маюць частку працоўнага стажу ў калгасе, а частку — на дзяржаўных прадпрыемствах і ў арганізацыях. Уводзяцца надбаўкі да пенсій інвалідам першай групы з ліку калгаснікаў на догляд за імі, а таксама павысяцца размеркі дапамог па інваліднасці з дзяцінства. Расшырацца льготы па пенсійнаму забеспячэнню мнагадзетных маці, а таксама ажыццявіцца шэраг мер па паляпшэнню іншых відаў сацыяльнага забеспячэння працоўных.

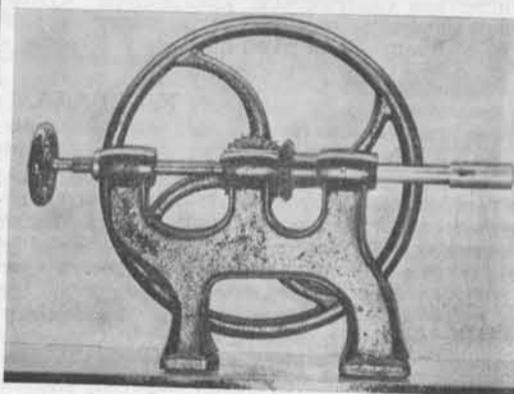
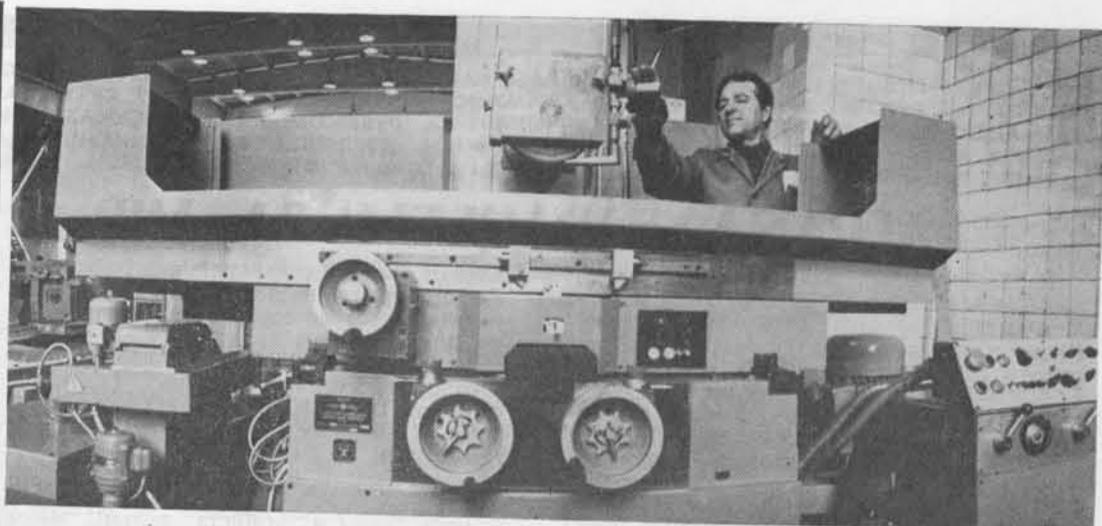
Гаворачы аб гэтых вялікіх дасягненнях у галіне сацыяльнага забеспячэння і планах на дзесятую пяцігодку, хочацца падкрэсліць, што ніколі яшчэ наша дзяржава не мела такіх спрыяльных магчымасцей для ўсебаковага паляпшэння ўзроўню жыцця савецкіх людзей.

Для адзення лянныя тканіны выпускаюцца ў спалучэнні з лаўсанам і іншымі сінтэтычнымі матэрыяламі. Гэта надае вырабам павышаную трываласць, яны не камечацца, маюць вельмі прыгожы выгляд. Нядаўна ў продажы з'явілася навінка з маркай Аршанскага льнокамбіната — жакардавая тканіна, якая складаецца з ільну з лаўсанам і бавоўнай. Ціненны малюнак надае ёй надзвычайную прывабнасць.

За апошнія гады попыт на лянныя вырабы рэзка павысіўся не толькі ў нашай краіне. Англія, Бельгія, Італія, Польшча, Францыя, Чэхаславакія, Швецыя, Японія — вось толькі некаторыя з краін, куды экспартуюцца беларускі лён.

Аб яго папулярнасці сведчаць і міжнародныя выстаўкі, дзе ўзоры адзення з ільну, выкананыя мадэльерамі нашай рэспублікі, нязменна атрымліваюць высокую ацэнку. З вялікім поспехам беларускія лянныя вырабы дэманстраваліся ў Бялградзе, Дзюсельдорфе, Плуўдзіве, Осака. Спецыяльны дыплом, якім журы адзначыла калекцыю Мінскага Дома мадэлей на нядаўнім фестывалі моды ў Трогіры, у значнай ступені трэба аднесці на рахунак ільну. Нашы мадэльеры ўмела выкарыстоўваюць багатую фактуру лянной тканіны. Імітацыя старадаўняга народнага ткацтва, каляровая вышыўка, карункі, упрыгожванні са скуры і замшы — усе гэтыя традыцыйныя, часам нечаканыя спалучэнні розных матэрыялаў з ільном уносяць разнастайнасць і нацыянальны каларыт у сучаснае адзенне.

Сёння можна з упэўненасцю сказаць: моды дыктуе лён!

З ручнога насценна-свідравальнага станка, выпушчанага ў 1945 годзе, пачалася пасляваенная гісторыя аршанскага станкабудаўнічага заводу «Чырвоны барацьбіт».

Сёння «Чырвоны барацьбіт» — адзін з трох заводаў у нашай краіне, якія спецыялізуюцца на вытворчасці плоскашліфавальных станкоў асабліва высокай дакладнасці. Пачынаючы з 1971 года на заводзе ствараецца сям'я станкоў з лічбавым праграмным кіраваннем, у якое ўваходзіць цяпер 16 мадэляў.

НА ЗДЫМКАХ: плоскашліфавальны станок асабліва высокай дакладнасці; такую прадукцыю выпускаў завод адразу пасля вайны.

Фота Я. КАЗЮЛІ.

гарызонты навукі

ПАБЛІЗУ АБСАЛЮТНАГА ХОЛАДУ

Незвычайны свет нізкіх тэмператур даўно прыцягвае даследчыкаў. Ён стаў крыніцай многіх ідэй і адкрыццяў.

Але што ж такое нізкія тэмпературы? Чым яны так зацікавілі вучоных і інжынераў? Якія праблемы вывучае фізіка нізкіх тэмператур і якое значэнне яна мае для народнай гаспадаркі?

Любое цела можна разгрэць да вельмі высокіх тэмператур. Тэмпература ў сярэдзіне зорак дасягае мільянаў градусаў. Але ці можна ахаладзіць усякае цела да якой хочаш нізкай тэмпературы? Аказваецца, нельга. Існуе створаная прыродай мяжа тэмпературы, ніжэй якой апусціцца немагчыма. Гэта ніжняя мяжа называецца абсалютным нулём тэмпературы. Толькі паблізу ад абсалютнага нуля могуць працягнуцца многія фундаментальныя ўласцівасці рэчываў. Таму фізікі — спецыялісты па нізкіх тэмпературах — імкнуча наблізіцца да абсалютнага нуля. Імкнуча, але ніколі яго не дасягнуць, таму што прырода наклала на гэта забарону. Аднак у многіх лабараторыях, у тым ліку і беларускіх, дасягаюцца тэмпературы, якія толькі на тысячныя долі градуса вышэй абсалютнага нуля.

Адной з важнейшых з'яў, вывучаемых фізікамі, з'яўляецца звышправоднасць металаў. Аказваецца, у некаторых металах паблізу ад абсалютнага нуля электрычны ток можа цячы без супраціўлення. Гэта з'ява і знайшла сваё адлюстраванне ў тэрміне «звышправоднасць».

Звышправодныя матэрыялы з малымі стратамі току патрэбны для электрычных машын, ліній электраперадач, магнітных сістэм, для паскаральнікаў і г. д. Моцныя магнітныя палі, якія ствараюцца з дапамогай звышправоднікоў, неабходны і для больш глыбокага пазнання ўласцівасцей матэрыі. Звышправоднікі ўжо цяпер знайшлі шырокае выкарыстанне ў розных дакладных фізічных прыборах.

У Беларусі шырока даследуюцца пытанні фізікі нізкіх тэмператур. Упершыню работа з вадкім геліем была пачата тут дваццаць гадоў назад у Інстытуце фізікі цвёрдага цела і паўправаднікоў АН БССР. З таго часу вывучэнне ўласцівасцей цвёрдых цел паблізу ад абсалютнага нуля атрымала ў Інстытуце вялікае развіццё.

З самага пачатку асноўным напрамкам работы Інстытута ў галіне нізкіх тэмператур з'яўляецца даследаванне ўласцівасцей звышправодных матэрыялаў. Прычым работы вядуцца як у галіне фізікі звышправод-

насці, так і ў галіне адшуквання новых звышправоднікоў. Атрыманы цікавыя вынікі па высвятленню механізма звышправоднасці і ўплыў на яго розных фактараў у сплавах на аснове ванадыя і ніобія.

Разгарнуліся работы ў новых напрамках. Цяпер інтэнсіўна даследуюцца механічныя, электрычныя, гальвана-магнітныя, тэрма-электрычныя, цеплавыя і іншыя ўласцівасці чыстых металаў і паўправаднікоў у шырокім дыяпазоне тэмператур. Атрыманы новыя цікавыя даныя аб электроннай структуры алюмінія асаблівай чысціні.

Пры даследаванні ўласцівасцей цвёрдых цел ва ўмовах нізкіх тэмператур вызначаецца ўплыў высокіх ціскаў і моцных магнітных палёў. Дэталёва вывучаюцца электрычныя, аптычныя і цеплавыя ўласцівасці паўправадніковых матэрыялаў. Усе гэтыя даследаванні могуць знайсці прымяненне ў паўправадніковай і лазернай тэхніцы, крыя-электроніцы. Новыя вынікі, атрыманыя работнікамі Інстытута ў галіне нізкіх тэмператур, абаронены аўтарскімі пасведчаннямі.

Наш калектыў устанавіў шырокія творчыя кантакты з вядучымі навуковымі арганізацыямі краіны. Сумесным даследаванні вядуцца з Фізіка-тэхнічным Інстытутам АН БССР, Маскоўскім інжынерна-фізічным Інстытутам, Фізічным Інстытутам імя Лебедзева АН СССР, Фізіка-тэхнічным Інстытутам нізкіх тэмператур АН УССР, Інстытутам атамнай энергіі імя Курчатава і іншымі.

Як прызнанне поспехаў нашага Інстытута ў галіне вывучэння ўласцівасцей матэрыялаў пры нізкіх тэмпературах можна разглядаць правядзенне нядаўна ў Мінску Усеагульнай нарады па фізіцы нізкіх тэмператур. На нарадзе з арыгінальнымі паведамленнямі па фізіцы звышправоднасці гелія, металаў, па нізкатэмпературнай фізіцы цвёрдага цела выступілі каля 200 спецыялістаў.

Паралельна ў Мінску праходзіла каардынацыйная нарада спецыялістаў краін — удзельнікаў СЭУ па праблеме «Фізіка нізкіх тэмператур». На ёй распрацоўваліся планы сумеснай работы вучоных сацыялістычных краін па важнейшых праблемах фізікі і тэхнікі нізкіх тэмператур. Вывучэнне гэтых праблем неабходна для рашэння задач навукова-тэхнічнага прагрэсу сацыялістычных краін.

Б. БОЙКА,
акадэмік АН БССР,
А. ФЯДОТАЎ,

кандыдат фізіка-матэматычных навук.

АБ'ЕКТ ВЫВУЧЭННЯ — ГЛЕБА

У сувязі з бурным развіццём прамысловасці, асабліва хімічнай, будаўніцтвам жывёлагадоўчых комплексаў, выкарыстаннем у сельскай гаспадарцы розных хімікатаў для барацьбы са шкоднікамі і хваробамі раслін, а таксама павышаных доз мінеральных угнаенняў з'яўляецца неабходнасць сістэматычнага вывучэння глебавага покрыва, распрацоўкі эфектыўных мер па яго ахове.

Вучоная нашай рэспублікі аднымі з першых у краіне прыступілі да вызначэння забру-

джанасці глебы адыходамі прамысловых і жывёлагадоўчых комплексаў. У Беларускім навукова-даследчым Інстытуце глебазнаўства і аграхіміі распрацаваны пяцігадовы план даследаванняў у гэтым напрамку. Ім прадугледжана вывучэнне відаў і размераў забруджвання, іх уплыў на стан глебы, накопленне ў ёй прадуктаў хіміі і г. д. У першую чаргу вырашана правесці даследаванне зямель у зонах такіх буйных прамысловых і сельскагаспадарчых прадпрыемстваў, як Полацкі і

Мазырскі нафтаперапрацоўчыя заводы, жывёлагадоўчыя комплексы «Мір» Баранавіцкага і «Ложніца» Барысаўскага раёнаў. Цяпер планы вучоных паспяхова ажыццяўляюцца. У пачатку года пры Інстытуце была створана новая лабараторыя па ахове глебы ад забруджванняў, у якой даследуюцца пробы, узятыя ў розных раёнах рэспублікі. Вывады даследчыкаў будуюцца ў аснову распрацоўваемых прыродаахоўных мерапрыемстваў.

пішучь землякі

29—30 ЧЭРВЕНЯ 1976 ГОДА У БЕРЛІНЕ АДБЫЛАСЯ КАНФЕРЭНЦЫЯ КАМУНІСТЫЧНЫХ І РАБОЧЫХ ПАРТЫЙ ЕЎРОПЫ. ЗА РАБОТАЙ ФОРУМУ КАМУНІСТАЎ УВАЖЛІВА САЧЫЛА СУСВЕТНАЯ ГРАМАДСКАСЦЬ, У ТЫМ ЛІКУ І НАШЫ СУАЙЧЫННІКІ ЗА РУБЯЖОМ. У СВАІХ ПІСЬМАХ ЯНЫ ВЫСОКА АЦЭНЬВАЮЦЬ ВЫНІКІ БЕРЛІНСКАЙ СУСТРЭЧЫ, ДЗЕЛЯЦА СВАІМІ ДУМКАМІ. СЭННЯ МЫ ПУБЛІКУЕМ НЕКАТОРЫЯ З ПІСЕМ НАШЫХ ЧЫТАЧОЎ.

ПРАГРАМА БАРАЦЬБЫ ЗА МІР

На Канферэнцыі камуністычных і рабочых партый Еўропы ў Берліне абмяркоўваліся пытанні, значэнне якіх вельмі вялікае. Гаворка ішла аб разрадцы, раззбраенні, незалежнасці народаў і калектыўнай бяспекцы, аб міжнародным супрацоўніцтве.

Барацьбу за мір, за ўтаймаванне сіл імперыялістычнай агрэсіі камуністы вядуць ужо доўгія гады. І настойлівая паслядоўная барацьба прывяла да важных пазітыўных перамен у міжнародным жыцці.

У свеце складаюцца цяпер новыя суадносіны сіл, якія даюць магчымасць спадзявацца, што рашэнні Хельсінскай нарады могуць быць ажыццэўлены. І сустрэча ў Берліне паказала шляхі ўзмацнення барацьбы за мір і супрацоўніцтва.

Тут некаторыя каментатары сцвярджалі, што разрадка і звязаныя з ёю пытанні раззбраення адпавядаюць інтарэсам толькі Са-

вецкага Саюза і сацыялістычных краін. Мая Радзіма ніколі не таіла, што міжнародная разрадка стварае спрыяльныя знешнія ўмовы для пабудовы камунізму. Гэта ж, дарэчы, падкрэсліваў нядаўна ў сваім інтэрв'ю Французскаму тэлебачанню Генеральны сакратар ЦК КПСС Леанід Брэжнеў. Любому разважнаму чалавеку зразумела, што гэтыя мэты адпавядаюць інтарэсам усіх простых людзей, працоўных Еўропы і ўсяго свету.

Вось чаму я асабіста вельмі высока ацэньваю вынікі работы канферэнцыі ў Берліне: яна садзейнічала ўзмацненню сумеснай барацьбы камуністаў за нашу агульную справу — за мір і бяспеку ў Еўропе, а значыцца, і ва ўсім свеце.

У. СЕРАДА.

Канада.

ЕДИНЫ, РАВНОПРАВНЫ, СИЛЬНЫ

Еще до своего открытия конференция в Берлине привлекла к себе внимание всего мира.

Многие местные газеты, радио, телевидение в течение нескольких месяцев утверждали, что Конференция коммунистических и рабочих партий не состоится. Затем, когда стало ясно, что предостательная встреча коммунистов Европы начнется вовремя, буржуазная пропаганда занялась предсказыва-

нием ее провала. И в том, и в другом случаях основной упор делался на то, что, мол, среди коммунистов нет единства.

Теперь каждому видно — эти утверждения были лживыми от начала до конца.

О многом говорит, конечно, сам факт проведения конференции. Он означает, что коммунистическое движение успешно развивается, что среди всех его участников очень сильно стремление к единству, что коммунисты понимают свою огромную ответственность за судьбы Европы и всего мира.

Руководители 29 коммунистических и рабочих партий Европы совместно обсудили проблемы, касающиеся

интересов рабочего класса, трудящихся всех европейских народов. Все делегации имели возможность свободно и открыто изложить свои взгляды и соображения по обсуждавшимся вопросам, поделиться опытом работы. И хотя у отдельных коммунистических партий, работающих в различных условиях, существует специфический подход к некоторым проблемам, все они едины в важнейших вопросах. Это же подтверждает и принятый конференцией итоговый документ, который указывает конкретные пути борьбы за мир и сотрудничество, за лучшую жизнь и социальный прогресс.

Е. БЕРЕНДЕЕВ.

Англия.

ВПЕРЕДИ — БЛАГОРОДНАЯ ЦЕЛЬ

Я уверен, что результаты состоявшейся летом в Берлине встречи руководителей коммунистических и рабочих партий Европы уже теперь сказываются на политическом климате этого континента. Ее итоги, несомненно, будут способствовать делу разрядки напряженности и расширению сотрудничества между социалистическими и капиталистическими странами.

Хотя Европа от нас далеко, но и здесь, в Америке, мы внимательно следили за всем, что происходило в Берлине в те летние дни. Внимание американцев особенно привлекла речь главы советской партийной делегации Генерального секретаря ЦК КПСС Леонида

Брежнева. В ней был дан глубокий анализ современного положения на европейском континенте и во всем мире. Большое место в его выступлении было уделено вопросам разрядки. Говорил он и о необходимости единства и сплоченности коммунистического и рабочего движения. Леонид Брежнев вновь подтвердил решимость Советского Союза и в дальнейшем бороться за прочный мир.

И здесь, в Америке, прогрессивные люди приветствуют новые усилия СССР, направленные на укрепление мира.

А. КРАШЕНИННИКОВ.

США.

И восьмью звыш трох дзесяцігоддзяў на еўрапейскім кантыненте пануе мір. У гэтым велізарнай заслуга маёй любімай Радзімы — Савецкага Саюза, які нястомна змагаецца за мір, бяспеку і супрацоўніцтва. Менавіта Краіна Саветаў і іншыя дзяржавы сацыялістычнай сядружнасці сёння «творачы гісторыю». Адышлі ў мінулае часы, калі лёсам Еўропы і свету распараджаўся імперыялізм.

Так цяпер ёсць і так будзе. У гэтым мяне пераканалі ўзгодненыя дзеянні прадстаўнікоў камуністычных і рабочых партый Еўропы, што мелі нараду ў Берліне, у тым самым горадзе, дзе быў афіцыйна замацаваны разгром фашызму. Гэта гістарычная канферэнцыя лішні раз пацвердзіла вядучую ролю Савецкага Саюза як апоры міру і бяспекі.

У. ЛІХОТА.

Францыя.

СПЫНІЦЬ ГОНКУ ЎЗБРАЕННЯЎ

Канферэнцыя камуністычных і рабочых партый 29 еўрапейскіх краін, якая сёлета ў чэрвені праходзіла ў Берліне, з'явілася працягам справядлівай і патрэбнай народам барацьбы за мір.

Войны разбураюць гарады, забіраюць мільёны жыццяў. Толькі ў гэтым стагоддзі Еўропа двойчы перажыла знішчальныя катастрофы. І сёння каласальныя сродкі, якія

маглі б быць выкарыстаны на штодзённыя патрэбы людзей, ідуць на пабудаванне знішчальнікаў, гармат, танкаў. Каб не дапусціць вайны, народы свету павінны спыніць гонку ўзбраенняў, змагацца супраць росту выдаткаў на ваенныя патрэбы. Так лічаць камуністы. З гэтым згодны ўсе простыя людзі зямлі.

ЗША.

А. БАЙДА.

«СИСТЕМА РАБОТАЕТ ЧЕТКО И ХОРОШО»

Таково мнение о советском общественном строе членов ИМКА, посетивших Белоруссию

В ПЕРВУЮ минуту я несколько смутилась. Гости Комитета молодежных организаций БССР — члены Ассоциации молодых христиан Америки (ИМКА), на встречу с которыми я пришла, были далеко не так молоды, как я представляла. Но мое настроение изменилось очень скоро. Гости были столь любознательны, доброжелательны и по-деловому активны, что общение с

ними доставляло истинное удовольствие.

Их знакомство с Белорусским политехническим институтом началось в кабинете ректора. Короткий обмен любезностями. И множество вопросов по системе высшего образования, по работе самого института. Если студенты не платят за обучение, то откуда берутся средства на строительство институтов, оборудование лаборатор-

рий, материальное вознаграждение преподавателей? Существует ли налог с граждан на образование? Больше ли желающих учиться, чем мест в вузах? Каковы требования к поступающим? Бывают ли случаи, когда молодой человек прекращает учебу и по каким причинам? Ректор Валентин Ткачев лаконичен и предельно точен. Финансирует госбюджет. Налога подобного нет. Разумеется,

желающих больше. Количество же мест определяется потребностями народного хозяйства в специалистах такого профиля. Учебу иногда бросают. Например, разочаровались специальностью. Иногда прерывают занятия по болезни или семейным обстоятельствам. Но никогда материальные соображения не являются причиной.

Один из гостей объясняет столь острый интерес к вопро-

сам высшего образования. — Мне чрезвычайно интересно было узнать все это, потому что у меня двое детей, за обучение которых я плачу значительные суммы. И в нашей стране не редкость, что специалистов выпускается больше, чем требует экономика. Я с сожалением констатирую этот факт. Вопрос Татьяна Герднер звучит несколько неожиданно: (Окончание на 6-й стр.)

Мінск. Кінаатэатр «Дружба».

Што? * Як? * Чаму?

ПРАВА АБВІНАВАЧВАЕМАГА НА АБАРОНУ

— адзін з дэмакратычных прынцыпаў савецкага правасуддзя. Ён зафіксаваны ў Канстытуцыі СССР і развіты ў кожным асобным працэсуальным заканадаўстве. Пад гэтым правам разумеюцца права грамадзяніна абараняцца супроць выстаўленага абвінавачвання, аспрэчваць і абвргаць яго, прадстаўляць доказы ў сваё апраўданне або ў мэтах змякчэння сваёй адказнасці.

Але важна не толькі мець гэтае права. Трэба ўмець ім карыстацца. Як быць, калі абвінавачваемы не можа сам паспяхова ажыццявіць сваю абарону? У такім выпадку справа раследуецца і разглядаецца ў судзе з абавязковым удзелам абаронцы. Ім могуць быць прадстаўнік прафсаюза ці іншай грамадскай арганізацыі, сваяк, законны прадстаўнік абвінавачваемага і іншыя асобы. Звычайна ж у гэтай ролі выступаюць адвакаты — людзі, здольныя абараняць падсуднага прафесійна.

Некалькі гадоў назад у Мінску ў саставе групы нашых суаічыннікаў са Злучаных Штатаў Амерыкі знаходзіўся малады нью-йоркскі адвакат. Будучы перакананым, што яго савецкія калегі з'яўляюцца дзяржаўнымі служачымі, ён здзіўлена пытаўся: «Дык якая ж розніца паміж вашым адвакатам і пракурорам?»

Розніца ёсць. Амерыканскі юрыст памыляўся — адвакаты ў Савецкім Саюзе не з'яўляюцца дзяржаўнымі служачымі, як суддзі, следчыя, пракуроры. У «Палажэнні аб адвакатуры Беларускай ССР» сказана, напрыклад, што ў нашай рэспубліцы дзейнічаюць абласныя калегіі адвакатаў — добраахвотныя аб'яднанні асоб, якія займаюцца адвакацкай дзейнасцю. Калегіі ўяўляюць сабой грамадскія самакіруюемыя арганізацыі. Іх вышэйшы орган — агульны сход усіх членаў. Збіраецца ён не радзей аднаго разу ў год. Сход выбірае прэзідыум калегіі, які і кіруе ўсёй практычнай дзейнасцю яе членаў.

Такая структура адвакатуры забяспечвае адвакату прафесійную незалежнасць.

Адной з важнейшых форм дзейнасці адвакатуры з'яўляецца, вядома, ажыццяўленне абароны на папярэднім следстве і ў судовых працэсах — там, дзе вырашаецца лёс чалавека. Адвакат, абараняючы абвінавачваемага, абараняе не ўчыненнае ім злачынства, а садзейнічае вынясенню справядлівага прыговору і абгрунтаванню судовых рашэнняў. Акрамя таго, адвакаты займаюцца штодзённай кансультацыйнай работай, аказваюць юрыдычную дапамогу прадпрыемствам, калгасам, саўгасам, прапагандуюць прававыя веды.

За парадка да адваката зьяўляюцца звычайна тады, калі штосьці здарылася, з'явілася патрэба ў яго дапамозе. Любы грамадзянін Савецкага Саюза можа атрымаць кансультацыю (часта бясплатную) у юрыдычнай кансультацыі або ў любога адваката. Абвінавачваемы звычайна выбірае сабе абаронцу сам. Але бываюць выпадкі, калі ўдзел абаронцы ў справе абавязковы, напрыклад, калі ў злачынстве абвінавачваецца непўналетні або калі абвінавачваемы з прычыны якіх-небудзь фізічных або псіхічных недахопаў не можа абараніць сябе сам.

Абвінавачваемы мае права ў любы момант адмовіцца ад абаронцы. І следчы, і суд абавязаны (за выключэннем выпадкаў, калі ўдзелу абаронцы ў справе патрабуе закон) задаволіць патрабаванне абвінавачваемага.

Адвакат жа, які ўзяў на сябе абарону абвінавачваемага, не мае права адмаўляцца ад яе. Бо гэта было б не толькі здрадай у адносінах да абараняемага, але і парушэннем прынцыпаў абароны і савецкай юстыцыі.

Існуючы гарантыі савецкага правасуддзя забяспечваюць захаванне адвакатамі ў тайне звестак, паведамленых яму давярчелем у сувязі з аказаннем юрыдычнай дапамогі па канкрэтнай справе. Інакш адвакат не карыстаўся б неабходным для яго прафесіі давер'ем.

І нарэшце, аб фінансавым баку. Кантракт, што заключаюць абвінавачваемы і абаронцы, прадугледжвае і суму, якую кліент абавязаны ўнесці ў касу адной з юрыдычных кансультацый. Гэта сістэма гарантуе абвінавачваемаму прафесійную абарону. З другога боку — забяспечваецца незалежнасць абаронцы ад кліента.

САРДЭЧНЫЯ, БРАЦКІЯ СУСТРЭЧЫ

ЗНАХОДЖАННЕ ў БЕЛАРУСІ ПАРТЫЙНА-ДЗЯРЖАЎНАЙ ДЭЛЕГАЦЫІ ПНР

МІНСК ВІТАЕ ГАСЦЕЙ

Партыйна-дзяржаўная дэлегацыя Польскай Народнай Рэспублікі на чале з Першым сакратаром ЦК ПАРП Эдвардам Герэкам, якая знаходзілася ў Савецкім Саюзе з афіцыйным сяброўскім візітам па запрашэнні ЦК КПСС, Прэзідыума Вярхоўнага Савета СССР і Савета Міністраў СССР, 13 лістапада прыбыла з Алма-Аты ў Мінск.

У саставе дэлегацыі — член Палітбюро ЦК ПАРП, Старшыня Савета Міністраў ПНР П. Ярашэвіч, член Палітбюро ЦК ПАРП, першы сакратар Катавіцкага ваяводскага камітэта ПАРП З. Грудзень, член Палітбюро ЦК ПАРП, міністр замежных спраў ПНР С. Альшоўскі, сакратар ЦК ПАРП Р. Фрэлэк, старшыня Галоўнага камітэта Аб'яднанай сялянскай партыі, маршал сейма ПНР С. Гуцва, старшыня Цэнтральнага Камітэта Дэмакратычнай партыі, намеснік Старшыні Дзяржаўнага Савета ПНР Т. Млынчак, старшыня Галоўнага праўлення Саюза польскіх пісьменнікаў Я. Івашкевіч, член ЦК ПАРП, пасол ПНР у СССР З. Новак.

Разам з польскімі таварышамі ў Мінск прыбылі суправаджаючыя іх у паездцы па краіне сакратар ЦК КПСС У. Далгіх, намеснік Старшыні Савета Міністраў СССР М. Лесечка, генеральны сакратар МЗС СССР Ю. Чарнякоў, надзвычайны і паўнамоцны пасол СССР у ПНР С. Пілатовіч, загадчык сектара аддзела ЦК КПСС П. Косцікаў, іншыя адказныя работнікі ЦК КПСС і МЗС СССР.

Ля трапа самалёта таварыша Э. Герэка, членаў дэлегацыі цёпла, па-брацку віталі кандыдат у члены Палітбюро ЦК КПСС, першы сакратар ЦК КП Беларусі П. Машэраў, Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР Ф. Сургану, Старшыня Савета Міністраў БССР Ц. Кісялёў.

Сярод сустракаючых былі А. Аксёнаў, М. Зайцаў, А. Кузьмін, М. Лагір, У. Міцкевіч, Я. Нікулкін, І. Палакоў, А. Смірноў, В. Шавялюха, У. Лабанок, Н. Сняжкова, І. Якушаў, намеснік Старшыні Савета Міністраў БССР П. Кохану, Л. Хітрун і іншыя афіцыйныя асобы. На сустрэчы высокіх гасцей у аэрапорце прысутнічаў генеральны консул ПНР у Мінску Ю. Мруз.

Пасланцоў братняй Польшчы сардэчна віталі прадстаўнікі працоўных сталіцы Савецкай Беларусі.

У той жа дзень у ЦК Кампартыі Беларусі адбылася гутарка, у час якой П. Машэраў расказаў аб палітычнай і арганізатарскай рабоце, якую праводзяць партыйныя арганізацыі па выкананню рашэнняў XXV з'езда КПСС, аб тым, як ажыццяўляюцца рашэнні кастрычніцкага (1976) Пленума ЦК КПСС, аб поспехах рэспублікі ў развіцці эканомікі, навукі і культуры, дасягнутых у братняй сямі савецкіх народаў. Ён падкрэсліў велізарнае значэнне братніх адносін і ўсебаковага супрацоўніцтва народаў Савецкага Саюза і Польскай Народнай Рэспублікі ў эканамічным развіцці абедзвюх краін.

Эдвард Герэк пажадаў працоўным Беларусі новых поспехаў у рэалізацыі праграмы далейшага развіцця народнай гаспадаркі, распрацаванай XXV з'ездам КПСС, росту дабрабыту савецкага народа.

Члены партыйна-ўрадавай дэлегацыі ПНР усклалі вянок да помніка-абеліска воінам Савецкай Арміі і партызанам. Яны азнаёміліся з экспанатамі Дома-музея І-га з'езда РСДРП і Беларускага дзяржаўнага музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны.

Цэнтральны Камітэт КП Беларусі, Прэзідыум Вярхоўнага Савета БССР і Савет Міністраў рэспублікі далі 13 лістапада абед у гонар партыйна-дзяржаўнай дэлегацыі ПНР на чале з Першым сакратаром ЦК ПАРП Э. Герэкам.

ТРАДЫЦЫЙНЫМ ХЛЕБАМ-СОЛЛЮ...

Партыйна-дзяржаўная дэлегацыя ПНР на чале з Першым сакратаром ЦК ПАРП Эдвардам Герэкам і суправаджаючыя яе асобы 14 лістапада прыбылі ў Оршу.

На Аршанскім вакзале гасцей цёпла сустракалі першы сакратар Віцебскага абкома КПБ С. Шабашоў, першы сакратар Магілёўскага абкома КПБ В. Прышчэпчык, старшыня выканкома Віцебскага абласнога Савета дэпутатаў працоўных П. Рубіс, старшыня выканкома Магілёўскага абласнога Савета дэпутатаў працоўных А. Маслакоў і іншыя партыйныя і савецкія работнікі.

Члены дэлегацыі брацкай Польшчы і суправаджаючыя іх асобы з вакзала накіроўваюцца ў Задняпроўскае вытворчае калгасна-саўгаснае аб'яднанне. У калгасе «Прамень сацыялізму», адкуль пачалося азнаямленне з аб'яднаннем, польскіх таварышаў цёпла, па-брацку,

традыцыйным хлебам-соллю сустрэлі калгаснікі, партыйныя і савецкія работнікі Аршанскага раёна. Затым высокія госці пабывалі ў саўгасе «Днепр».

Картэж машын з саўгаса «Днепр» накіроўваецца ў пасёлка Леніна. Гэтак невялікаму мястэчку восенню 1943 года суджана было навечна ўвайсці ў гісторыю савецкага і польскага народаў. Раніцай 12 кастрычніка першая польская дывізія імя Тадэвуша Касцюшкі плячо ў плячо са злучэннямі Савецкай Арміі прыняла тут баявое хрышчэнне. Памятны дзень, калі дывізія атрымала сваю першую перамогу, стаў днём нараджэння Войска Польскага. На месцы гістарычнага бою — на вышыні 215,5 створаны велічны мемарыял.

У пасёлку Леніна польскіх і савецкіх партыйных і дзяржаўных дзеячаў сардэчна віталі партыйныя і савецкія работнікі Горацкага раёна, актывісты аддзяленняў Таварыства савецка-польскай дружбы, жыхары пасёлка і навакольных вёсак.

Члены партыйна-дзяржаўнай дэлегацыі наведалі музей савецка-польскай баявой садружнасці.

Член ЦК ПАРП, Старшыня Савета Міністраў ПНР Пётр Ярашэвіч ад імя дэлегацыі выказаў сардэчную падзяку работнікам музея, жыхарам пасёлка Леніна, усім савецкім людзям за іх беражлівую адносін да рэліквій, месц баявой славы польскага народа, да памяці польскіх воінаў, якія аддалі жыццё ў барацьбе супраць гітлераўскага фашызму ў гады другой сусветнай вайны.

Высокія госці ўсклалі вянок з чырвоных і белых гваздзік да помнікаў, устаноўленых на месцах пахавання савецкіх і польскіх воінаў.

На цэнтральнай плошчы пасёлка Леніна, куды прыбылі затым члены партыйна-дзяржаўнай дэлегацыі ПНР і суправаджаючыя іх асобы, была выстраена ганаровая варта. Прагулялі дзяржаўныя гімны ПНР, СССР і БССР. Чаканячы крок, урачыстым маршам прайшлі воіны.

Высокія госці пабывалі таксама ў сярэдняй школе пасёлка Леніна. Тут яны аглядзелі экспанаты школьнага музея

МІТЫНГ НА ТРАКТАРНЫМ ЗАВОДЗЕ

Раніцай 15 лістапада партыйна-дзяржаўная дэлегацыя ПНР на чале з Першым сакратаром ЦК ПАРП Эдвардам Герэкам пасля агляду новых мікрараёнаў жыллёвага будаўніцтва ў Мінску прыбыла на трактарны завод імя У. І. Леніна.

Цёпла і сардэчна сустрэў пасланцоў брацкай краіны калектыў мінскіх трактаразаводцаў.

У заводскіх цэхах адбылася цёплая, сяброўская гутарка. Дырэктар прадпрыемства П. Байкоў расказаў пасланцам брацкай краіны аб гісторыі і перспектывах развіцця прадпрыемства, аб шырокім размаху сацыялістычнага саборніцтва трактарабудаўнікоў за выкананне рашэнняў XXV з'езда КПСС.

З вялікай цікавасцю Першы сакратар ЦК ПАРП Э. Герэк і члены дэлегацыі пазнаёміліся з работай першага механічнага цэха, галоўнага канвеера, аглядзелі выстаўку трактароў і рухавікоў. Затым у Палацы культуры прадпрыемства адбыўся мітынг савецка-польскай дружбы.

Адкрываючы мітынг, сакратар парткома завода А. Казлоў гарача і сардэчна вітаў дарагіх гасцей, выказаў упэўненасць, што цяперашні візіт пасланцоў брацкага польскага народа ў СССР паслужыць далейшаму ўмацаванню дружбы, адзінства і ўсебаковага супрацоўніцтва паміж Камуністычнай партыяй Савецкага Саюза і Польшкай аб'яднанай рабочай партыяй, паміж СССР і ПНР.

На мітынг выступілі член ЦК КПСС слесар-інструментальшчык Я. Клімчанка, дырэктар завода П. Байкоў, штамповышчыца прэсавага корпусу Т. Санковіч.

Цёпла сустрэты прысутнымі з прамовай на мітынг выступіў кандыдат у члены Палітбюро ЦК КПСС, першы сакратар ЦК КП Беларусі П. Машэраў.

Традыцыі нашай дружбы, сказаў ён, умацоўваюцца і памнажаюцца сёння ў велічных здзяйсненнях сацыялістычнага і камуністычнага будаўніцтва. Яны ўвасоб-

Партыйна-дзяржаўная дэлегацыя ПНР у музеі савецка-польскай садружнасці ў пасёлку Леніна.

савецка-польскай дружбы. У «Алеі дружбы», закладзенай у кастрычніку 1976 года лесаводамі ПНР і БССР, Э. Герэк і П. Ярашэвіч пасадзілі дрэвы.

У той жа дзень партыйна-дзяржаўная дэлегацыя ПНР вярнулася ў Мінск.

Вечарам партыйна-дзяржаўная дэлегацыя Польшкай Народнай Рэспублікі на чале з Першым сакратаром ЦК ПАРП Э. Герэкам прысутнічала на спектаклі «Стварэнне свету» ў Дзяржаўным акадэмічным Вялікім тэатры оперы і балета БССР.

Разам з высокімі гасцямі знаходзіліся кандыдат у члены Палітбюро ЦК КПСС, першы сакратар ЦК Кампартыі Беларусі П. Машэраў, сакратар ЦК КПСС У. Далгіх, намеснік Старшыні Савета Міністраў СССР М. Лесечка, Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР Ф. Сургану, Старшыня Савета Міністраў БССР Ц. Кісялёў, члены і кандыдаты ў члены Бюро ЦК КПБ, генеральны сакратар МЗС СССР Ю. Чарнякоў, пасол СССР у ПНР С. Пілатовіч.

Гледачы сустрэлі з'яўленне ў зале пасланцоў брацкай Польшчы апладысмантамі. Высокіх гасцей вітаў міністр культуры БССР Ю. Міхневіч.

Былі выкананы дзяржаўныя гімны ПНР, СССР і БССР.

зеў у заключэнне П. Машэраў, пажадаў камуністам, усім працоўным Польшкай Народнай Рэспублікі новых вялікіх дасягненняў у барацьбе за пабудову развітога сацыялістычнага грамадства, за працвітанне Айчыны, за трывалы мір.

Працяглымі апладысмантамі сустрэлі ўдзельнікі мітынгу выступленне Першага сакратара ЦК Польшкай аб'яднанай рабочай партыі Э. Герэка. Ён сказаў:

— Ад імя партыйна-дзяржаўнай дэлегацыі Польшкай Народнай Рэспублікі і ад сябе асабіста дзякую вам ад усёй душы за сардэчны прыём. Дзякую Вам, таварыш Машэраў, усім вам, дарагія сябры, камуністам і народу Беларусі за гасціннасць, за выказаныя ў адносінах да нас, палякаў, пачуцці дружбы і брацтва да польскага народа. Мы глыбока ўзрушаны душэўнай цеплынёй, з якой вы прынялі нас у вашай гераічнай сталіцы Мінску, на цудоўнай беларускай зямлі.

Наведаннем Беларускай Савецкай Сацыялістычнай Рэспублікі, беларускіх сяброў і суседзяў завяршаецца наш візіт у вялікі Савецкі Саюз. Дазвольце мне выказаць наша глыбокае задавальненнеходам і вынікамі гэтага візіту.

Вялікае значэнне мы надаём праведзеным у Маскве надзвычайна карысным і сардэчным перагаворам з выдатным кіраўніком КПСС і савецкага народа, бліжнім і выпрабаваным другом Польшчы таварышам Леанідам Ільічам Брэжневым, а таксама і з іншымі вядомымі партыйнымі і дзяржаўнымі дзеячамі Савецкай краіны. Высока ацэньваючы дынамічнае развіццё польска-савецкага супрацоўніцтва за апошнія гады, мы разам намерзілі шырокую праграму далейшага яго паглыблення і ўзбагачэння ва ўсіх галінах.

Польскі народ звязвае блізкая дружба з усімі народамі вашай краіны, якія ўтвараюць савецкі народ — новую гістарычную агульнасць. Дзякуючы багатым традыцыям сумеснай вызваленчай і рэвалюцыйнай барацьбы, асабліва моцнай сувязі ўстанавіліся з вялікім рускім народам, а таксама з нашымі шматвяковымі суседзямі — беларускім, украінскім і літоўскім народам.

Наша добрасумленная класавая ацэнка гісторыі дае магчымасць нам бачыць у ёй усё, што было добрае і дрэннае. Іменна апіраючыся на такую ацэнку, можна гаварыць аб моцным пачуцці ўзаемнай блізкасці польскага і беларускага народаў, аб саюзе іх рэвалюцыйных сіл і аб канчатковым, справядлівым выхадзе іх узаемных адносін на аснове самавызначэння.

Мы з глыбокай павагай адносімся да рэвалюцыйных і гераічных старонак гісторыі беларускага народа, да яго велізарных поспехаў сённяшняга дня.

З пачуццём самай высокай павагі наша дэлегацыя наведала Дом-музей І з'езда Расійскай сацыял-дэмакратычнай рабочай партыі — месца, дзе была заснавана партыя Леніна. Гэта ўваскрэсла ў нашай памяці старонкі сумеснай барацьбы рускага, польскага і беларускага пралетарыяту, а таксама рабочага класа іншых народаў царскай імперыі ў гады рэвалюцыі 1905—1907 гг., напаміла нам аб іх сумесным удзеле ў Кастрычніцкай рэвалюцыі.

Мы знаходзімся пад велізарным уражаннем таго, што ўбачылі ў Музеі гісторыі Айчыннай вайны — непахіснае гераіства беларускага народа, цяжкія ахвяры, панесеныя ім у імя свабоды. Які ж вялікі кантраст паміж сённяшнім, цудоўным Мінскам, у якім жыццё б'е крыніцай, і карцінай вашага горада-героя, па-зверску разбуранага гітлераўскімі захопнікамі.

Мы ведаем аб вашых смелых планах павелічэння прамысловага патэнцыялу, росту вытворчасці і далейшай мадэрнізацыі земляробства, развіцця навукі, асветы і культуры, сказаў далей Э. Герэк. Тэрытарыяльна блізкасць, а перш за ўсё высокі тэхнічны і тэхналагічны ўзровень вашых прадпрыемстваў электроннай, станкабудаўнічай, прыборабудаўнічай, трактарнай і іншых галін прамысловасці — выклікае ў нашых гаспадарчых дзеячаў асаблівае зацікаўленасць у далейшым развіцці супрацоўніцтва, у сувязях па спецыялізацыі і каапераванню з беларускімі прадпрыемствамі.

Мітынг выліўся ў яркую маніфестацыю непарушнай брацкай дружбы і мацнеючага супрацоўніцтва паміж савецкім і польскім народам.

15 лістапада партыйна-дзяржаўная дэлегацыя Польшкай Народнай Рэспублікі на чале з Першым сакратаром ЦК ПАРП Эдвардам Герэкам адбыла з Мінска на радзіму.

«Голас Радзімы»

№ 47 (1462)

ДЕТСКОЕ КИНО В СССР

У советских детей есть свое «собственное» кино. И, пожалуй из всех искусств оно наиболее любимо юными; в СССР треть кинозрителей — дети.

В КИНОТЕАТРАХ ТОЛЬКО ДЕТИ

В немногих странах детские фильмы выпускаются систематически, да и то речь может идти о 8—10 лентах в год. В СССР же для детей выпускаются ежегодно около 30 только художественных полнометражных картин. И десятки короткометражных, мультипликационных, познавательных, документальных...

Кинематограф для детей впервые был создан в СССР. За полвека на его счету накопилось около 1500 фильмов разных видов и жанров. Существует Центральная студия детских и юношеских фильмов имени М. Горького. Кроме того, каждая студия страны снимает картины и для самых маленьких зрителей.

Советская кинематография для детей — это целая система тесно связанных между собой не только творческих, но и прокатных организаций. Они планируют еженедельный и ежемесячный репертуар. Каждый кинотеатр для взрослых имеет в своей программе особый «детский» сеанс. Билет на него стоит в пять раз меньше обычного; примерно столько же, сколько порция мороженого.

В СССР 350 кинотеатров, созданных специально для детей. Целая армия специалистов занята тем, чтобы довести до маленького зрителя фильм, научить понимать искусство кинематографа. Для этой цели при кинотеатрах организуются кино клубы, любительские студии...

Но все эти благородные помыслы, наверное, были бы обречены на провал, если бы детские кинотеатры существовали на тех же финансовых условиях, что и «взрослые». В Советском Союзе детские кинотеатры освобождены от налога со зрелищ.

ФИЛЬМЫ ДЛЯ ДЕТЕЙ —

ЗЕРКАЛО ОБЩЕСТВЕННЫХ ПРОБЛЕМ

Итак, киноискусство для детей в СССР стало самостоятельной отраслью кинематографии, которая имеет своих собственных драматургов, режиссеров, актеров. Советское детское кино — это разнообразие жанров, творческих почерков, это многолетние традиции, которые продолжают одни и отвергаются другими. Но одной традиции верны советские кинематографисты всех поколений и направлений. Кино для детей, утверждают они своим творчеством, должно быть гуманным, в нем должна звучать вера в победу добра над злом.

В советском детском кинематографе последних лет выделяются так называемые проблемные фильмы, в которых ставятся серьезные вопросы нравственности, преодоления подростком первых жизненных трудностей. Пристрастие кинематографистов к такого рода лентам можно, на мой взгляд, объяснить двумя причинами.

Во-первых, подобные фильмы лежат в магистральном русле и «взрослого» советского кинематографа, который особенно в последние годы пристальное внимание обращает на самые острые вопросы социальной психологии, морали. Во-вторых, юным зрителям это интересно: по данным социологов, у подростков появляется тяга к проблемно-психологическим произведениям.

Лучшие проблемные фильмы ценны тем, что лишены дидактики, идея в них не навязывается, а пронизывает всю художественную ткань произведения. Наверное, это и создало своеобразный феномен: многие детские фильмы интересны и ребятам и взрослым.

Примечательна в этом отношении лента Павла Арсенова «И тогда я сказал нет». Повествование ведется от лица автора, вспоминающего свое отрочество. Взрослый человек правдиво, без снисхождения рассказывает юным зрителям о жестокости мальчишек, добровольно подчинившихся тому, чье лидерство — в кулаке, о трудном преодолении ложного представления о силе, о борьбе с собственной слабостью, о выстраданной человечности. Вера в юного зрителя делает авторов смелыми: сцены драк, эпизод, когда топят одного из героев, и некоторые другие показаны режиссером в довольно суровой тональности... Но в этом доверии к зрителям, в этой исповеди взрослого человека — ключ к сердцу подростка. Правдивый показ трудной победы над злом — одно из главных достоинств фильма.

НА ЭКРАНЕ МОЖНО ВСЕ!

Безусловно, не только проблемными фильмами исчерпывается палитра детского кинематографа в СССР. В ней есть фильмы-сказки и мюзиклы, научно-фантастические картины и комедии... Работают разные художники: от тончайшего психолога Александра Митты до удивительного фантазера, эксцентрика Роланда Быкова.

И если на Западе подчас с бравадой провозглашается принцип вседозволенности на детском киноэкране, то советские кинематографисты никак не могут с этим согласиться. Они не отрицают острых, спорных тем, говорят с детьми, с подростками не паточным языком фальши и лакировки, а искренними словами правды.

Главное — знать, во имя чего. Во имя того, чтобы юный человек верил в победу над несправедливостью, готовился к этой борьбе, какой бы трудной она ни была.

Авторы советских детских фильмов далеки от пуританских взглядов. Повествуя о любви, они стремятся привить детям, подросткам чистоту чувств, показать их поэзию. Этим, видимо, такие произведения и привлекают зрителей не только в СССР, но и за рубежом. Пример тому — безусловный успех на авторитетнейшем Западноберлинском фестивале (в 1975 году) фильма молодого Сергея Соловьева «Сто дней после детства» (приз за режиссуру). Картина серьезно, правдиво и не без юмора, так присущего сегодняшним подросткам, рассказывает о том, как дети начинают взрослеть, как к ним приходит любовь, приносящая не только радости, но и огорчения...

...Роль собственно детских фильмов в формировании личности — несомненна, и эта мысль все чаще высказывается в мировом кинематографе. Необходимо, считают в Советском Союзе, чтобы кино и литература для юных стали главными источниками воспитания гуманизма, неким «оазисом чистоты» в искусстве: делать так же, как для взрослых, но — еще лучше.

Кира ПАРАМОНОВА,
доктор искусствоведения, профессор,
президент СИФЕЖ (Международный центр фильмов для детей и юношества).

«СИСТЕМА РАБОТАЕТ ЧЕТКО И ХОРОШО»

Члены делегации Ассоциации молодых христиан Америки во время посещения Белорусского автомобильного завода. Фото В. ГОТОВЧИКОВА.

[Окончание. Начало на 4-й стр.]

— А могут ли советские студенты без всяких серьезных причин прервать учебу на год — два, просто чтобы отдохнуть?

Не надо быть большим психологом, чтобы понять реакцию большинства гостей на вопрос и на ответ. Ну, разумеется, если государство берет на себя все обязательства по обучению, оно вправе потребовать от студента ответственности.

Вот этой деловитостью, здравым смыслом и привлекали к себе внимание члены Ассоциации молодых христиан США. Нас разделяли политические убеждения, каждый оставался сторонником своего общественного строя, но это не мешало общению, ибо присутствовало главное — доброжелательность, стремление к взаимопониманию, сотрудничеству, желание поделиться своими знаниями и опытом, поучиться у собеседников.

Гости не были по-туристски всеядны. В вычислительном центре они провели ровно столько времени, сколько требует вежливость. Только Альберт Джексон, специалист по ЭВМ, задержался чуть дольше и получил в подарок Микки Мауса, нарисованного компьютером. И в библиотеке члены делегации мельком взглянули на стеллажи и столы с книгами, хотя и оживились при виде солидных американских изданий, которыми может свободно воспользоваться любой советский студент. И вычислительный центр, и библиотека были для них знакомыми, так сказать, интернациональными явлениями. Им важно было понять сугубо советские, социалистические, коренные особенности нашего строя. И потому ознакомительный визит на кафедру истории КПСС превратился в серьезный семинар по научному коммунизму. Хотя большинство вопросов гостей к ведущему кафедрой начиналось словами: «А ваше личное мнение...»

10 АМЕРИКАНЦЕВ 4 дня провели в Белоруссии, познавая советскую действительность. Им еще предстояла поездка в Москву и Ташкент. Но в Минске они уже посетили политехнический институт и межшкольный учебно-производственный комбинат, швейное объединение и музей истории Великой Отечественной войны, они были в Хатыни, Жодино и на приеме в ЦК комсомола, посетили цирковую программу, оперетту, приняли участие в вечере танцев в зале гостиницы «Юность».

Руководитель делегации Хью Харст охотно делится своими впечатлениями.

— Вы, наверно, знаете историю ИМКА. Созданная в 1851 году Ассоциация молодых христиан США не стремилась быть ни чисто религиозной, ни иск-

лючительно молодежной организацией. Для нас важно следовать принципам христианской морали, таким как доброта, сочувствие, взаимопонимание. Мы активно боремся за мир, помогаем пострадавшим от стихийных бедствий, оказываем помощь странам «третьего мира». Самый живой интерес мы проявляем к Советскому Союзу. И, являясь организацией неправительственной, общественной, находимся в контактах с Комитетом молодежных организаций СССР, Бюро международного молодежного туризма «Спутник», Союзом советских обществ дружбы, Госкомитетом по науке и технике СМ СССР, «Интуристом».

Каждая поездка членов ИМКА в вашу страну расширяет не только их кругозор. Вы заметили, что мы много фотографируем. Слайды дополняют наш рассказ, когда мы вернемся домой, к друзьям. Многие о Советском Союзе было известно нам и раньше. Но одно дело — абстрактные знания, совсем другое — личное посещение. Меня, например, заинтересовало планирование как явление вашей жизни. И вообще сама система. Она работает четко и хорошо, на благо всех членов общества.

Между нашими странами и общественными системами существуют заметные различия. Но, познакомившись с советскими людьми, мы были тронуты их добротой, радушием, гостеприимством, стремлением к миру и взаимопониманию.

О ПРЕДЕЛЯЯ круг своих интересов, многие из гостей назвали вопросы управления, работу с молодежью, спорт... Историю включил только Дональд Грэхем. Но его интересовала не история вообще, а вторая мировая война. 18-летним юношей ушел он добровольцем во флот, плавал на кораблях сопровождения в Мурманск. Но что происходило в те годы на белорусской земле, открылось ветерану впервые. Памятник погибшим студентам и преподавателям во дворе политехнического института, Хатынь, музей Великой Отечественной войны... То, что узнавали здесь гости, было для них откровением. Искреннее недоумение прозвучало в их вопросе: «Так почему же не был открыт второй фронт хотя бы после Сталинграда?»

О минувшей войне неожиданно вспомнили еще в одном разговоре. Отец Татьяны Гернер — русский. Попал в плен, остался на Западе. Но и став гражданином другой страны, он не смог забыть свою Родину. Дочь назвал русским именем, хотя она с детства говорила в семье по-немецки. В прошлом году отец с дочерью проехал по Советскому Союзу. Указывая в анкете цель визита, он написал: «Попрошаться с Роди-

ной, показать ее детям».

Татьяна рассказывает о поездке, о том, как удивлен был отец высоким уровнем жизни в СССР, но в ее словах нет радости, звучит горечь и усталость...

Пока я беседую с Татьяной Гернер, мой коллега радиожурналист берет интервью у остальных членов делегации. Затрагиваются вопросы международной жизни, разрядки, выборов в США. Никто не уходит от ответов. Гости трезво оценивают реальность. Да, разумеется, государственная политика зависит от хозяев Белого дома. Но убеждения людей, общественное мнение не подвластны диктату. Сегодня каждый мыслящий человек должен стремиться к миру, взаимопониманию, сотрудничеству.

В СВОЕЙ деятельности ИМКА большое место уделяет работе с детьми. А поскольку у нас в стране подрастающее поколение по традиции называют единственным привилегированным классом, то, разумеется, тему эту не обошли молчанием. Поводом для беседы с Антони Лаззари послужило мое упоминание о сыне. О, для Антони это так актуально! Сам он был двенадцатым ребенком в семье, где с нетерпением ждали мальчика. Правда, после него снова родились две девочки... Теперь у Антони две дочки, а он упорно ждет сына.

В разговорах на такие житейские темы Антони Лаззари был, пожалуй, самым общительным. На всех встречах он щедро раздаривал сувениры, не забывая объяснить, что парфюмерная фирма, которую он представляет, имеет мировую известность.

В нашей повседневности не все казалось ему само собой разумеющимся, как, например, нам.

— Я никак не могу понять, — делился сомнениями мой собеседник, — как может общество обходиться без частной собственности. Да, знаю, что это один из краеугольных принципов вашего строя. Но вообразить это мне трудно. Присматриваюсь к советским людям. Они вызывают у меня симпатию своей искренностью и простотой. Насколько я мог почувствовать, у них сходные идеалы, единые цели.

Мы говорим о детях, строим предположения об их возможных встречах. А почему бы и нет? Ведь мой отец мог бы встретиться с Дональдом Грэхемом в годы войны — они сражались против общего врага. Политика мира и разрядки дала возможность нам с Антони Лаззари обсудить проблемы воспитания своих детей. А им, выросшим в духе взаимопонимания, пожалуй, еще легче будет понять друг друга.

Валентина ТРИГУБОВИЧ.

3 А МЛЫНАМ Зарэчкі адме-раў па снезе да к л а д н а трыццаць два крокі. Масье Гльё падаў ім пісталеты, і яны сталі адзін насупраць аднаго.

«Не засмеяцца ль нам, пока не абарылася рука, не разойтись ли полюбовно?..» Але было позна.

«Начнем, пожалуй», — сказаў Уладзімір.

І зрабіў крок насустрач праціўніку. Стрэл грывнуў нечакана. Прыціснуўшы да скрываўленай раны руку, Ленскі, не прамовіўшы ні слова, павольна апусціўся на снег.

«Недвжим он лежал и странен, был томный мир его чела...»

Саша ляжаў, прыжмурывшы вочы, яшчэ ўвесь трапяткі і ўсхваляваны трагічным лёсам Ленскага. Ён нібы фізічна адчуў боль ад той кулі, што пранізала навывлёт сэрца «беднага паэта».

Вось-вось падыдзе Анегін, схліпца над ім і глуха застогне: «Убит! Убит!» На гэтым скончыцца другая дзея, пачнецца трэцяя, а ён будзе чакаць канца спектакля, каб выйсці да глядачоў на паклон. Але менавіта зараз, пасля гэтай сцэны ён даведаецца, ці ёсць нейкі плён яго працы на працягу апошніх год, а, мо, столькі сіл было затрачана марна?

І зала адказала на яго няное пытанне воплескамі. Зала, якая чула такіх слава-тасцей, як Собінаў, Казлоўскі, Лемешаў, зараз апладзіравала яму — хлопцу родам з палескай вёскі Даўгалессе, салісту Беларускага дзяржаўнага тэатра оперы і балета Аляксандру Рудкоўскаму...

Вось чаго ўжо царпець не мог Сашка, дык гэта спевак школьнага хору! Стоячы ў сярэдзіне першага раду, дзе і належала стаяць лепшаму пяюну школы, ён выцягваў шыю, намагаючыся ўгледзець праз акно, што робіцца на двары. А там звонка гэтаў літы гумовы мячык — сябры гулялі ў футбол. Сашка ўздыхаў і ў каторы раз цягнуў за астатнімі ледзь жывым голасам нудную распеўку.

Успамінаючы той час, Аляксандр зараз смяецца, але ў смеху гэтым адчуваецца лёгка сум аб дзяцінстве:

— Наш настаўнік спеваў усё падыходзіў да мяне, прыслухоўваўся, як я спяваю. А я чырванее: думаў, «даю пеўня». Каб сказаць, што сям'я наша дужа музыкальная... Бацька добра на гармоніку грае. Маці спявае, як і ўсе жанкі ў вёсцы...

МЭТА МАСТАКА

Дзяцінства Васіля Неганоўскага перакрэсліла вайна. Хлапчук бачыў, як пад вышчэ вярхоўных бамбардзіроўшчыкаў яго аднавяскоўцы пакідалі родныя мясціны, бачыў бясконае людское гора... Памяць Васіля Іванавіча і дагэтуль захоўвае гня жудасныя карціны. І цяпер бачыць ён па начах калючы дрот канцэнтрацыйнага лагера, куды яго кінулі фашысты. Васілю ўдалося тады збегчы, і ён стаў байцом партызанскага атрада.

Шмат гадоў прайшло з тае пары. Цяпер Васіль Неганоўскі працуе паліграфістам у друкарні выдавецтва ЦК КПБ, а ўвесь свой вольны час прысвячае мастацкай творчасці. Галоўная тэма самадзейнага мастака — свярджэнне міру дзеля шчасця людзей. Усе яго творы напоўнены сонечным святлом, багаццем фарбаў, жыццесвярджальным аптымізмам. Кожнай сваёй работай Неганоўскі дорыць людзям лірычны настрой. «Я імкнуся, — сказаў самадзейны мастак, — перадаць глядачам замілаванасць прыга-

вось бабка, тая была калісьці першым сапрана ў царкоўным хоры! А я дык усё больш спартсменам хацеў стаць. Гантэлі цягаў, педалі круціў... У валејбол дацяма — покуль ужо мячыка таго не відаць — штодня ля клуба біў!..

Але шырокая і вольная плынь Дняпра, куды бегаў з вудамі аж за шэсць кіламетраў, напавуляла юначую душу такім неабдымным прасторам, а неба — вышынёй і празрыстасцю, што пад горла падступала неймавернае жаданне выказаць захапленне гэтай прыгажосцю роднай

ЯК ПАЛЕССЕ РАЗДОЛЬНЫ...

зямлі. Ён спрабаваў намалываць усё фарбамі, але нечага не хапала, і ён расчаравана рваў на шматкі свае малюнкi. Вось голасам бы...

Сашка ўзбягаў на стромы бераг ракі і, склаўшы рукі рупарам, закінуўшы ўгору галаву, крычаў: «Дняпро-о-о!» Праз некаторы час на тым, нізкім беразе, сярэд паплавоў, зрэзаных пасмаглымі рэчышчамі бездапаможных «старыкоў», між вербавага хмызу адгукалася звонкае вечаровае рэха: «О-о-о!»

Голасам у яго атрымлівалася. Вось, напрыклад, сакавіта так: до-о-о! — гэта шырыня і размах Дняпра, а калі звонка: ля-я-я! — трымценне жаўрука ў высокім небе...

І песня запаланіла хлопца. Ён стаў сур'ёзна вучыцца спевам. Паступіў ў Беларускаю кансерваторыю. Але пасля першага курса яго прызвалі на службу ў армію. І там ён не спыніў заняткаў спевамі. «Спяваць, толькі спяваць!» — вырашыў ён канчаткова.

Праз тры гады перад экзаменацыйнай камісіяй Маскоўскай кансерваторыі стаў невысокага росту, атлетычна складзены, падобны больш да спартсмена, чым да паклонніка муз, юнак. Пасля праслухоўвання яго залічылі адразу на другі курс. А адзін са строгіх экзаменатараў, народныя артыст СССР прафесар Свешнікаў зрабіў заўвагу на «асабістай справе» студэнта Рудкоўскага — «гатовы тэнар!»

«Яно-то так...» — нібы гаворыць Саша, ківаючы галавой: — Некаторы мяне і зараз лічаць шчасліўчыкам — вось як лёгка ўсё даецца яму! Але ж усяляк бывала... І сумненні, і расчараванні.

Хацелася дасягнуць незвычайнага, толькі як гэта зрабіць?! У такія хвіліны я бяру чамадан і — дамоў, на Гомельшчыну. На Дняпро з вудамі, на сенажаць з бацькам... Ну, вядома, у Гомель да Івана Сцяпанавіча зазірну...

Іван Працэнка, выкладчык гомельскага музычнага вучылішча — першы настаўнік Аляксандра. І Саша, набывшы вядомасць опернага спевака, не забывае наведваць чалавека, з кім пачынаў свой шлях у мастацтва, хто загартаваў яго юначы, кволы яшчэ голас, якім сёння захапляюцца мільёны паклон-

нікаў яго таленту. «Гэты чалавек разумее мяне як ніхто, — гаворыць Рудкоўскі. — Пасля такіх сустрэч душа зноў напавуляецца бадзёрасцю і ўпэўненасцю. З гэтай упэўненасцю я і адважваюся рабіць замах на новую вышыню...»

Упершыню савецкія оперныя спевакі прымалі ўдзел у 21-м конкурсе вакалістаў імя Марыі Канальс у іспанскім горадзе Барселона. Неаднойчы бываў Рудкоўскі за мяжой, але ўдзельнічаў у такіх прадстаўнічых конкурсах не прыходзілася.

Першы тур праходзіў ананімна, пры закрытай засло-не: з аднаго боку — спявак, з другога — журы. Яно не павінна ведаць ні мя, ні краіны спевака. Творы выконваліся на мове аўтара музыкі.

Журы, у склад якога ўваходзілі вядомыя мэтры сусветнага опернага мастацтва, было крыху не ў гуморы. Каторы год запар конкурс не адкрываў асабліва яркіх талентаў.

І раптам журы ажыло! Моцны і, адчувалася, зусім яшчэ малады голас пачаў вядомай іспанскаю «Гранад». Хто?! Адкуль?! Мэтры ўсхвалявана перашэптваліся. Спевы былі настолькі арыгінальнымі, што ніхто з іх не мог дакладна вызначыць нават оперную школу выканаўцы...

— Неяк боязна было пачынаць... — успамінае Саша. — Хваляваўся здорава. Давай я тады ўспамінаць: сваё Даўгалессе... Маму ўспомніў... Дняпро... Адвечоркам па чырвонай ад заходзячага сонца вадзе плывуць стаяжкі да нашага берага — жанкі сена на чаўнах перапраўля-

юць. Песню зацягнуць, а яна шырокая, вольная... як Дняпро! Адразу так лёгка стала. Забыўся нават пра журы за заслонай... — ён смяецца. — Баюся, яны і не адчулі, што ў іспанскай песні палескае раздолле гучыць!

У другім туры, выканаўшы арыю Ленскага з «Яўгенія Анегіна» Чайкоўскага, ён канчаткова пакарыў і журы і слухачоў. Беларускага спевака прызналі першым сярод трыццаці ўдзельнікаў конкурсу з Еўропы, Японіі, Канады...

«Аляксандр Рудкоўскі з самага пачатку паказаў сябе выдатна, — пісала некая вядомая спявачка, лаўрэат Ленінскай прэміі Зара Далуханава. — Я даўно ведаю яго як спявака з роўным ва ўсім дыяпазоне голасам і асабліва багатым верхнім рэгістрам. Акрамя таго, ён на дзіва музыкальны, выразны на сцэне. Рудкоўскі даказаў, што ён не выпадкова вядзе цяпер у Мінску асноўны тэнаравы рэпертуар».

Далуханава лічыць, што ў беларускага спевака «па-сапраўднаму бязмежныя вярхі». У 1972 годзе ў Швецыі, з нагоды выступлення ў гэтай краіне групы майстроў мастацтваў нашай рэспублікі, адна са шведскіх газет у сваёй рэцэнзіі назвала Рудкоўскага «фантастычным тэнарам».

Вось ужо пяць гадоў ён спявае на сцэне Беларускага опернага тэатра. Фаўст, Альмавіва з «Севільскага цырульніка», Атавіа з «Дон-Жуана», Надзір у «Шукальніках жэмчугу» — ролі яго рэпертуару. За выкананне партый у операх «Рыгалета» Вердзі, «Багема» Пучыні і «Барыс Гадую» Мусаргскага Аляксандру Рудкоўскаму зусім нядаўна была прысуджана прэмія Міністэрства культуры СССР.

Як бы нанава адкрыў ён для нас старонкі партытуры запетай, здавалася б, да непазнавальнасці оперы Вердзі «Травіята». Сын небагатага двараніна з правінцы Альфред Жэрмон з банальнага і меладраматычнага закаханага юнака ператварыўся ў выкананні Рудкоўскага ў вобраз маральнай чысціні, якой у буржуазным грамадстве супрацьстаяць крывадушша і ханжаства.

Можна сказаць, што беларускае опернае мастацтва займела сапраўднага спевака міжнароднага рангу. Сёння яго імя сярод лепшых лірычных тэнараў краіны. Яскравы сцэнічны тэмперамент, голас выклочна прыгожага тэмбру, упэўненая вакальная тэхніка — усё гэта вызначае яго выкананне самых разнастайных і складаных партый.

У трыццаць год Аляксандр Рудкоўскі стаў заслужаным артыстам рэспублікі. Згадзіцца, не частая з'ява.

Алесь ГАЎРОН.

латно мастака, але быў упэўнены, што і ў тую работу будзе ўкладзена часцінка шчодрай душы добрага чалавека.

В. ШЫМОЛІН.

НА ЗДЫМКУ: работа самадзейнага мастака.

«Дазвольце запрасіць» — падышоў нека на танца да дзяўчыны хлопца. Танцавалі яны лёгка і прыгожа. Пазнаёміліся. З таго дня іх бачылі заўсёды разам. Працавалі таксама разам — на «Інтэграле»: Жанна — інжынерам, Уладзімір — майстрам. У свабодныя вечары танцавалі ў клубе прадпрыемства. А нядаўна муж і жонка ШАЛЬКЕВІЧЫ сталі лаўрэатамі рэспубліканскага конкурсу бальных танцаў.

Фота М. ХАДАСЕВІЧА.

СТО

ВЫПУСКАЎ

«БУГА»

Літаратурна-мастацкаму тэлежурналу «Буг» брэскай студыі — 12 гадоў. Нядаўна ён з'явіўся на тэлеэкране ў соты раз. Аўтарам ідэі і цяперашнім рэдактарам «Буга» з'яўляецца паэт Міхась Рудкоўскі.

Знаёміць тэлежурналу з лепшымі творами літаратуры, мастацтва, кампазітару-аматараў і народных умельцаў Брэстчыны, расказвае аб славуных мясцінах і помніках гісторыі роднага краю — так вызначылі сваю задачу самі аўтары тэлежурналу.

Ёсць, напрыклад, у яго пастаянная рубрыка — «На лірычным мерыдыяне». Гэта старонка паэтычных дэбютаў. Менавіта яна ўпершыню пазнаёміла шырокага чытача з творами цяпер ужо аўтараў паэтычных кніг І. Арабейкі, В. Жуковіча, Н. Загорскай, Н. Цялічкі.

За мінулыя гады «Буг» ператварыўся ў своеасаблівы орган самадзейнай творчасці. Тут, на тэлежурналу, артысты, мастакі, паэты трымаюць творчую справядзачу перад глядачамі.

В. ДУДКО.

МЕЛОДЫ

«СПАДЧЫНЫ»

Вакальна-інструментальны ансамбль «Спадчына» віцебскага гарадскога Дома культуры падрыхтаваў праграму, прэм'ера якой адбылася ў свята Кастрычніка. У яе аснове — мелодыі беларускіх кампазітараў. З гэтай праграмай калектыву выступіць у конкурсных канцэртах трэцяга тура Усеаўскага фестывалю самадзейнай мастацкай творчасці працоўных.

«Спадчыне» ўсяго тры гады, але ансамбль ужо носіць тытулы лаўрэата конкурсаў «Бурштынавая труба-75» у Каўнасе, «Юнацтва Палесся-76» у Салігорску, пераможцы гарадскога і абласнога конкурсаў ваенна-патрыятычнай песні. Ён пабываў у гэтым годзе на многіх ударных камсамольскіх будоўлях Беларусі, нядаўна вярнуўся з гасцёрнай паездкі ў Польскую Народную Рэспубліку.

ГОРАД ПАД КЛЁНАМІ

Мой сябра раіў перад паездкай:

— Калі жадаеце даведацца пра Мазыр, шукайце там Аляксандра Бабра, гэты чалавек раскажа шмат цікавага.

Хутка мы пазнаёміліся з дырэктарам краязнаўчага музея Аляксандрам Бабром. Ён нарадзіўся і вырас у гэтым горадзе, летась скончыў гістарычны факультэт Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. Яшчэ хлопчыкам Аляксандр зацікавіўся гісторыяй свайго краю, разам з сябрамі яны перакапалі некалькі курганоў — шукалі старажытнае паселішча.

— Пойдзем на гарадзішча, — прапанаваў адрозу дырэктар музея.

І вось мы стаім на былым гарадзішчы. Ідзе дождж, але пад кляновым парасонам зусім суха. Наогул, у горадзе многа клёнаў. Высацэзныя старыя дрэвы густа перапляліся галінамі, і чалавечая далонь у парананні з лістамі здаецца вельмі маленькай.

— А чаму горад называецца Мазыром? — пацікавіліся мы.

— Вучоныя лічаць, што назва паходзіць ад плямёнаў мазуроў, якія жылі тут у старажытнасці. А яшчэ кажуць, што назва гэта ўзнікла ад скандынаўскага масур, што азначае клён.

Якія яны былі, далёкія продкі сённяшніх мазыран?

Вось тут, напэўна, стаяла хата, па вузкай сцяжыніцы жыхары хадзілі да ракі — застаўся спуск, абсаджаны трохсотгадовымі дрэвамі. Зручнае было месца — бачны ўсе ваколіцы.

Візантыйскі гісторык Леў Дыякан пісаў аб усходніх славалянах, што гэта народ безразважна смелы, дужы; яны ніколі жывымі не здаюцца непрыяцелям, забіваюць сябе, каб у пелоне не служыць ворагу.

— Глядзіце вунь туды, на сярэдзіну ракі, — паказаў наш спадарожнік. — Гэта было трыста гадоў назад. У горадзе ішла бойка паміж польскімі магнатамі і жыхарамі Мазыра. Паўстанцаў заставалася ўсё менш і менш. Ворагі адцягнулі іх да Прыпяці, сярэдзіна якой яшчэ не замерзла. Не жадаючы зда-

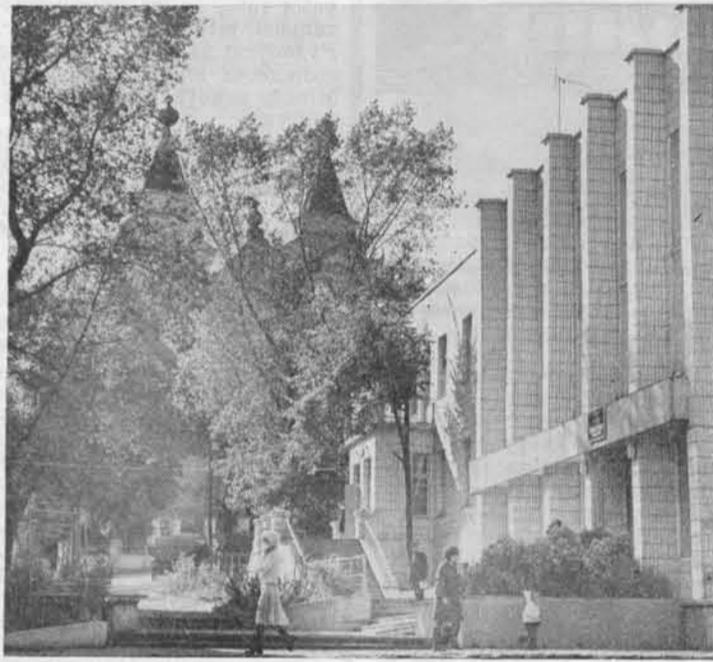
вацца, гараджане кідаліся ў ваду...

Мы яшчэ раз паглядзелі на вокал. Спакойны і задумлівы ўнізе ляжаў горад. Больш васьмі стагоддзяў стаіць ён на стромкім беразе Прыпяці. Рака абудзіла да жыцця правінцыяльны Мазыр. Летам сюды прыходзілі вялікія судны. А якія тут адбываліся кірмашы! У горад з'язджаліся гандляры не толькі з суседніх паветаў і іншых губерняў. Прускія і польскія купцы бралі тут лён, пшаніцу, сала, воўну, вэнджаную рыбу, скуры. На кірмаш мазырскія жанчыны і дзяўчаты апраналі святочныя нацыянальныя ўборы. Нават манахі і манахіні прыходзілі на гэты свята.

Гавораць, што Прыпяць са-

Як архітэктурныя помнікі захаваны тут будынкі жаночага і мужчынскага манастыроў. У адным з іх цяпер адкрыта дзіцячая музычная школа. Сённяшні Мазыр — найбольшы ў Беларусі порт, тут узведзены адзін з буйнейшых у краіне завод нафтахімічнай і нафтаперапрацоўчай прамысловасці. Ён збудаваны паводле найноўшага сучаснага праекта і прадугледжвае перадавую тэхналогію вытворчасці. Вядома прадукцыя заводаў меліярацыйных машын і кабельнага.

За апошнія гады ўзрост мазыран значна памаладзёў — большасці з іх няма трыццаці. Юнакі і дзяўчаты прыехалі сюды з розных рэспублік, калі тут пачалося будаўніцтва нафтаперапрацоўчага завода. Ця-

Мазыр. Ля гарадской паліклінікі.

Фота Я. КАЗЮЛІ.

мая чыстая рака Еўропы. Нездарма завуць яе царыцай Палесся. З надыходам вясны палывуць на поўдзень плыты — пачнецца сплаў лесу ў Пхоўскім порце. І тады запануе над горадам моцны смалісты пах.

Старажытны Мазыр — горад са своеасаблівым каларытам. З самалёта ён здаецца блакітна-зялёным: зялёныя дрэвы і блакітная рака. На пагорках схаваліся ў зеляніне дубоў і клёнаў дамы, глыбокія яры перарэзалі мясцовасць, звілістыя і крутыя вуліцы нагадваюць сцяжынкi горных паселішчаў.

Камсамольская вуліца, былая Замкавая, вядзе на вяршыню гары, дзе стаяў калісьці замак. На жаль, драўляны будынак замка не захаваўся. Гара цяпер знаходзіцца ў самым цэнтры горада, яе вяршыню ўпрыгожвае макет касмічнага карабля.

пер яны ўжо лічаць сябе старажыламі. У горадзе працуюць педінстытут, палітэхнікум, медыцынскае і музычнае вучылішчы.

Хімікі, геологі, нафтавікі, машынабудаўнікі, студэнты — усе яны патрыёты свайго горада. Гасцям абавязкова раскажуць аб яго гісторыі, пакажуць новыя высотныя дамы, упрыгожаныя пано і мазаікай. А потым дададуць: «Вы прыязджайце да нас праз некалькі год. Наш Мазыр стане яшчэ прыгажэйшым, а жыццё ў ім — яшчэ больш зручным».

Мы пабывалі на занятках народнага тэатра, у музычнай і спартыўнай школах, у майстэрні мастака, сустрэчаліся з настаўніцай, бұравым майстрам. Цікава жыць і адпачываюць людзі, якія ствараюць сённяшні дзень Мазыра.

Т. АНТОНАВА.

ЦАЦКІ РОБЯЦЬ ДАРОСЛЫЯ

Гэтак жа, як і гадзіннікі, халадзільнікі, аўтамабілі, цацкі сёння выпускаюць буйныя сучасныя заводы і фабрыкі. У Мінску іх робіць вытворчае аб'яднанне «Мір».

Металічныя і электрычныя цацкі — адзін з відаў прадукцыі прадпрыемства. Іх «друкуюць» з бляхі, потым уманцёрваюць неабходныя спружыныя механізмы, электраматорчыні, шасцераўнікі. І вось ужо гатовы «Курка-раба», «Пеўнік», усюдыход, цягач «Поўнач»...

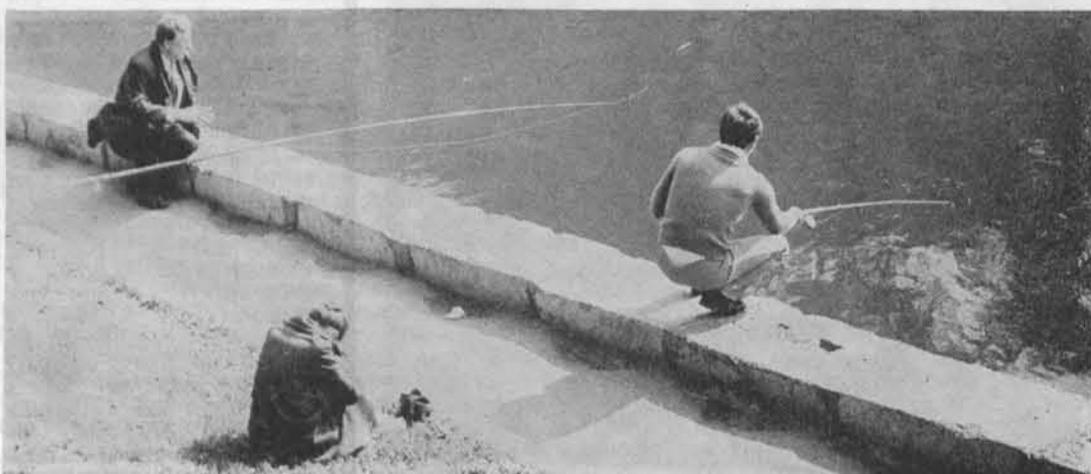
Мінскае вытворчае аб'яднанне па выпуску цацак «Мір» мае некалькі філіялаў. У Бара-

навічах, напрыклад, робяць агучаныя цацкі: цымбалы, гармонікі. А Магілёўскі філіял выпускае розныя віды лялек, вышыня якіх — ад некалькіх сантыметраў да больш чым паўметравай.

На вуліцы Апанскага ў Мінску і ў Астрашчыцкім Гарадку размешчаны цэкі трэцяга філіяла. Тут робяць для дзяцей драўляныя і пластмасавыя бильярдныя аўтамабілі.

Прадукцыя «Міру» папулярная ў нашай краіне і за рубяжом. Цацкі з мінскай маркай ідуць на экспарт у 15 краін.

В. ДРАЧОУ.

Безнадзейнасць і надзея.

Фотаэцюд Э. ЭЛЬКСІНА.

Выпісвайце «Голас Радзімы»

— ГАЗЕТУ БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВ'ЯЗЯХ З СУАЙЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ (БЕЛАРУСКАЕ ТАВАРЫСТВА «РАДЗІМА»).

ПАДАЕМ АДРАСЫ ФІРМ І АРГАНІЗАЦЫЙ, ПРАЗ ЯКІЯ ВЫ МОЖАЦЕ АФОРМІЦЬ ПАДПІСКУ НА «ГОЛАС РАДЗІМЫ» НА 1977 ГОД:

ЗША
Four Continent book Corporation,
156. Fifth Avenue,
New York, N. Y. 10010

ФРГ
5 Köln 1
Folferstraße 2 — Postfach
10 16 10

Kubon und Sagner
8 München 34
Postfach 68

АРГЕНТЫНА
Sr. W. Laszkiewicz
Av. Santa Fe 4977
Buenos Aires (suc. 25)

БЕЛЬГІЯ
Librairie
Du Monde Entier
Rue de Midi, 162
1000 Bruxelles

Agence et Messageries
de la Presse
1, rue de la Petite — Ile
1070 Bruxelles

АНГЛІЯ
10-2
Collet's Holdings LTD.
Denington Estate
Wellingborough
Northants, England

ІТАЛІЯ
Associazione Italia — URSS
Piazza della Repubblica
4700185 Roma

ШВЕЙЦАРЫЯ
Libreria
Italia — URSS
Via Edilio Raggio, 1—10
16 124 Genova

ЗАХОДНІ БЕРЛІН
„Das europäische Buch“
1000 Berlin 33
Thielallee 34

ФРАНЦЫЯ
Librairie du Globe
2, rue de Buci
75 — Paris 6e

АўСТРАЛІЯ
C. B. D. Library and
Subscription Service,
Box 4886 G. P. O.
Sydney, N. S. W. 2000

Socialist World Bookshop, 61,
Liverpool Street,
Sydney, N. S. W. 2000

НОВАЯ ЗЕЛАНДЫЯ
Progressive Books, 14—16,
Darby, Str.,
Auckland C. J.

ГАЛАНДЫЯ
„Pegasus“ Bockhandel
Leidsestraat 25
Amsterdam

Ster bock
Visserstraat 23
Groningen

АўСТРЫЯ
Globus
Vertrieb Ausländischer
Zeitschriften
A-1200 Wien
Höchstädtplatz 3
OSTERREICH

ФІНЛЯНДЫЯ
Akateeminen Kirjakauppa
Postilokero 128,
Helsinki 10

Kansankulttuuri Oy
Simonkatu 8, Helsinki 10
Rautatiekirjakauppa Oy
Postilokero 248,
Helsinki 10

ВЕНЕСУЭЛА
Distribuidora Progreso
Apartado 14360
Caracas

ШВЕЦЫЯ
A. B. C. E. Fritzes Kungl.
Hovbokhandel
Fredsgatan 2
Stockholm, 16

ІСЛАНДЫЯ
M. J. R.
Píngholtesstraeti, 27
Reykjavik

МЕКСІКА
Ediciones de Cultura
Popular S. A.
San Juan de Letran
No 37-713
Apartado postal No 2352
México D. F.

КАНАДА
Progress Books
487 ADELAIDE St., West,
Toronto 2 B Ont.

гумар

Падарожнік пад'язджае позна ноччу да маленькай гасцініцы.

— Прабачце, — звяртаецца ён да чалавека, які стаіць ля пад'езда, — як вы думаеце, тут можна добра выспацца?

— Думаю, што можна. Я ўжо гадзіны паўтары грукаю ў дзверы, і ніхто яшчэ не прачнуўся.

— Эдна зусім не можа хадзіць у запарк. Як толькі яна спыняецца перад клеткай з жывёлінай, пачынае нервавацца да слёз.

— Чаму?
— Яна не можа перажыць, што столькі прыгожых футравых вырабаў сядзяць у клетках без карысці!

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС:

МІНСК-ГСП, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 44.
ТЭЛЕФОНЫ: 33-07-82, 33-02-80, 33-03-15, 33-01-97.